Весоюзная бібліятэка

Пралетарыі ўсіх краін, яднайцеся!

Комуністычная Партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і Мінскага Абкома КП(б)Б

ГОД ВЫДАННЯ XXIV
№ 116 (6998)
НЯДЗЕЛЯ
18 МАЯ 1941 г.
ЦАНА 15 КАП.

Сёння ў нумары:

Устанаўленне дыпламатычных і гандлёвых адносін паміж СССР і Іракам.

Перад адкрыццём выстаўкі.

С. Нісенбаум. — Забяспечыць працоўных — асноўны паказальнік якасці работы прадпрыемства.

А. Зверэў. — Падаткі сацыялістычнай дзяржавы.

Мабілізаваць усе сілы на [illegible] завяршэнне сяўбы.

З. Ларысаў. — Райком не кіруе сяўбой.

Я. Качан. — Трактары не скарыстоўваюцца на поўную магутнасць.

В. Жыгалкін. — МТС у барацьбе за высокі ўраджай.

ЗА РУБЯЖОМ: Вайна ў Еўропе, Афрыцы і Азіі.

Карэспандэнт «Нью-Йорк геральд трыбюн» аб японскіх прапановах ЗША.

Прыбыццё італьянскіх самалётаў у Ірак.

Агенцтва Гавас-Офі аб перакідцы германскіх самалётаў праз сірыйскую тэрыторыю.

Больш цэглы для новабудоўляў!

Пад кіраўніцтвам партыі Леніна — Сталіна працоўныя Савецкага Саюза ўсю сваю сілу і энергію накіроўваюць на выкананне народнагаспадарчага плана 1941 года — плана далейшага ўмацавання эканамічнай і абароннай магутнасці нашай радзімы.

Велічныя лічбы дзяржаўнага плана поўняць сэрца кожнага працоўнага пачуццём гордасці за сваю радзіму. У небывалым маштабе ў гэтым годзе вядуцца капітальныя работы. Паводле плана прадстаіць пабудаваць новыя і расшырыць існуючыя 2.955 буйных прамысловых прадпрыемстваў, не гаворачы ўжо аб каласальным будаўніцтве прадпрыемстваў мясцовага значэння, жыллёвых дамоў, школ, клубаў, бальніц і т. д.

Маштабы будаўніцтва патрабуюць мабілізацыі ўсіх сіл і магчымасцей на тое, каб выканаць дзяржаўнае заданне.

Многія будоўлі пачынаюць працаваць строга па графіку, выконваць і перавыконваць намечаныя планы. Аднак тыл будоўляў — заводы будматэрыялаў, заводы вяжучых матэрыялаў недапушчальна адстаюць. Асабліва адстае цагельная прамысловасць.

Не гледзячы на неаднаразовыя катэгарычныя ўказанні ЦК КП(б)Б аб карэнным палепшанні работы, цагельная прамысловасць рэспублікі прадаўжае цягнуцца ў абозе. За 15 дзён цагельныя заводы Наркамата будматэрыялаў выканалі месячны план па сырцу на 33,1 проц., па абпалу — на 17,1 проц. Адстаюць і такія рашаючыя прадпрыемствы, як мінскі завод № 1 (дырэктар т. Тадулевіч) і № 3 (дырэктар т. Пуцінцаў), гомельскі завод № 6 (дырэктар т. Балматаў), віцебскі завод № 31 (дырэктар т. Крывашэін).

Такое становішча стварае сур'ёзную пагрозу далейшаму развароту будаўніцтва важнейшых аб'ектаў у рэспубліцы.

У чым-жа прычына такога адставання? Яна заключаецца ў тым, што многія кіраўнікі цагельнай прамысловасці, захапіўшыся некаторымі поспехамі ў першым квартале, у красавіку і маі пусцілі справу на самацёк. Яны мала клапоцяцца аб правільнай арганізацыі працы, увядзенні сутачнага графіка, не прымаюць энергічных мер для знішчэння расхлябанасці, безадказнасці, якія маюць месца ў кар'ерах, у сушыльнай гаспадарцы.

На многіх заводах груба нарушаецца інструкцыя аб скарасным метадзе распалу пячэй. Сушылкі працуюць не з поўнай нагрузкай; апрача таго, загрузка і выгрузка іх займае 7—8 і больш гадзін. Між тым, даказана, што пры добра наладжанай рабоце загрузку і выгрузку сушылак можна рабіць за 3—4 гадзіны. Уся бяда ў тым, што вопыт перадавых людзей не вывучаецца, не папулярызуецца, не скарыстоўваецца.

Яшчэ горш абстаіць справа з выкананнем плана на цагельных прадпрыемствах Наркаммясцпрома. Тут красавіцкі план выканан па сырцу і абпалу на 3,7 проц. Звестак аб выкананні майскага плана ў наркамаце зусім няма. Як працуюць цагельныя заводы, у чым яны маюць патрэбу—невядома. А ў сістэме-ж Наркаммясцпрома ёсць 300 вялікіх і малых заводаў, якімі трэба кіраваць і дапамагаць ім у рабоце!

На многіх заводах нехапае рабочых рук, няма паліва. Напрыклад, цагельнаму заводу Беластоцкага аблмясцпрома (начальнік тав. Іофе) патрэбна 26 тысяч кубаметраў дроў і 6 тысяч тон торфу. Загатоўлена-ж толькі 6.000 кубаметраў дроў і 2.000 тон торфу. Кіраўнікі завода і облмясцпрома не скарысталі зімовыя ўмовы для загатоўкі паліва і зараз не скарыстоўваюць сплаўную навігацыю.

Непадрыхтаваным сустрэў сезон крычаўскі цагельны завод. Загатоўка сырца на гэтым заводзе ідзе недапушчальна марудна, сцелажная плошча не загружана, абпал не пачаўся, палівам завод не забяспечан.

У непрыглядным стане і лепельскі цагельны завод, які знаходзіцца пад ведамам райпромкамбіната (дырэктар тав. Сігалаў). Гэты завод на працягу раду год не выконвае плана. У гэтым годзе ён таксама не падрыхтаваўся да сезона.

На цагельных заводах, падпарадкаваных облмясцпромам, пануе нецярпімая расхлябанасць, адсутнічае элементарны парадак. Гэта — рэзультат таго, што ў некаторых кіруючых работнікаў облмясцпромаў і прадпрыемстваў няма бальшавіцкай трывогі за даручаную справу.

Не выконваюцца планы і па цагельных арцелях Белкаапромсовета. У першую дэкаду мая арцелі выканалі план па сырцу на 46 проц., а па абпалу на 7 проц.

Некаторыя дырэктары буйных цагельных заводаў і райпромкамбінатаў ахвотна спасылаюцца на дрэннае надвор'е. Але калі ўжо гаварыць аб надвор'і, то дазволена запытаць: а што зроблена для таго, каб не быць залежнымі ад яго капрызаў? Вельмі мала. Узяць хоць-бы такія пытанні, як пабудова навесаў для сушкі сырца, загатоўкі гліны, захоўванне паліва, забеспячэнне кар'ераў вадаадводнымі каналамі. Кіраўнікі адстаючых прадпрыемстваў не клапаціліся аб усім гэтым і сваю бяздзейнасць імкнуцца апраўдаць дрэнным надвор'ем.

Абавязак кіраўнікоў цагельных заводаў, арцелей пабудаваць работу так, каб быць гатовымі да ўсіх выпадковасцей, каб даваць цэглу пры любым надвор'і. Гэтага патрабуюць інтарэсы краіны.

Партыя і ўрад стварылі ўсе ўмовы для таго, каб цагельная прамысловасць працавала бесперабойна. Яна забяспечана ў дастатковай колькасці машынамі, забяспечана тэхнічнымі кадрамі. На заводах выраслі стаханаўцы, якія любяць сваю справу, горача жадаюць дапамагчы краіне ў яе вялікай творчай рабоце. Трэба толькі ўмела скарыстоўваць і накіроўваць волю і энергію людзей, па-бальшавіцку клапаціцца аб іх, бо яны вырашаюць выкананне плана.

Цагельная прамысловасць павінна поўнасцю забяспечыць новабудоўлі. Шляхі для палепшання работы ўказаны XVIII партыйнай канферэнцыяй. Працаваць па графіку, строга захоўваць тэхналогію, рашуча весці барацьбу з нарушальнікамі працоўнай дысцыпліны, клапаціцца аб падняцці прадукцыйнасці працы, папулярызаваць вопыт стаханаўцаў — прамы абавязак кіраўнікоў цагельнай прамысловасці, кіраўнікоў кожнага завода паасобку.

Было-б няверна думаць, што барацьба за цэглу ёсць справа толькі кіраўнікоў заводаў. За выкананне дзяржаўных заданняў нясуць адказнасць райкомы партыі і выканкомы советаў тых раёнаў, на тэрыторыі якіх ёсць цагельныя прадпрыемствы. Але пакуль не відаць, каб, напрыклад, кіраўнікі Лепельскага і Крычаўскага раёнаў сур'ёзна заняліся цэглай. Сакратары райкомаў тт. Паноў і Станкевіч не зрабілі ніякіх вывадаў з рашэнняў пленума ЦК КП(б)Б аб палепшанні работы цагельных заводаў. Яны па-ранейшаму прадаўжаюць быць пабочнымі назіральнікамі.

Адставанне цагельнай прамысловасці не можа быць цярпіма. Задача партыйных і совецкіх арганізацый, кіраўнікоў наркаматаў і заводаў прыняць усе меры да таго, каб вывесці яе ў рады перадавых, даць сацыялістычным новабудоўлям добраякасную цэглу і ў дастатковай колькасці.

ПЕРАД АДКРЫЦЦЁМ ВЫСТАЎКІ

Пройдзе яшчэ некалькі дзён, і над павільёнамі Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўкі будуць падняты чырвоныя сцягі. 25 мая ў 12 гадзін дня адбудзецца ўрачыстае адкрыццё выстаўкі 1941 года — гэтай багацейшай скарбніцы разнастайнага вопыту перадавых калгасаў, соўгасаў, машынна-трактарных станцый, майстраў высокіх ураджаяў.

Зараз на абшырнай тэрыторыі выстаўкі асабліва ажыўлена.

Падыходзіць к канцу афармленне павільёнаў, плошчаў і праспектаў. 16 мая старшыня Галоўнага камітэта Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўкі, Нарком земляробства СССР І. А. Бенедзіктаў прыняў галоўны павільён, 30 павільёнаў зусім гатовы да сустрэчы доўгачаканых гасцей. Гэтымі днямі закончыцца рэканструкцыя павільёна Карэла-Фінскай ССР.

Многа новага і цікавага ўбачаць наведвальнікі на выстаўцы гэтага года. Ва ўсіх павільёнах зменена экспазіцыя шматлікіх экспанатаў, паступіўшых з усіх канцоў неабсяжнай краіны. Як ніколі многа сярод экспанатаў прадукцыі сельскай гаспадаркі, узораў прамысловых вырабаў, выкапняў, якімі так багаты нетры СССР. Сотні майстраў народнай творчасці прынялі ўдзел у афармленні павільёнаў. Іх арыгінальныя работы шырока прадстаўлены ў павільёне «Ленінград і Паўночны Усход РСФСР», у павільёне Малдавіі, Украінскай ССР і ва ўсіх астатніх павільёнах.

Яркія красачныя стэнды прысвечаны пнматталінным калгасам, адначасова паспяхова развіваючым розныя галіны сваёй арцельнай вытворчасці.

Выключную цікавасць прадстаўляюць работы лаўрэатаў Сталінскіх прэмій акадэміка Т. Д. Лысенка; заснавальніка совецкай аграхіміі, акадэміка Д. Н. Прaнішнікава; таленавітага вынаходцы Ф. М. Салаўя; выдатнейшага паслядоўніка Мічурына, доктара сельскагаспадарчых навук П. Н. Якаўлева; выдатнейшых селекцыянераў С. В. Гудвіла, Л. А. Жданава, Д. А. Далгушына, С. С. Канаша, М. А. Ольшанскага і І. Х. Губенка; заснавальніка совецкай гельмінталогіі акадэміка К. І. Скрабіна і наватара ветэрынарнай навукі С. Н. Вышэлескага.

Штодзённа на выстаўку прыбываюць усё новыя і новыя экспанаты. Гэтымі днямі з Грузіі, Арменіі і Малдавіі паступіла некалькі вагонаў апельсінаў, мандарынаў, яблык, віна і сухіх фруктаў. Горкаўскі аўтамабільны завод імені Молатава прыслаў 17 вагонаў розных машын для павільёна «Механізацыя». 16 мая прыбылі новыя машыны, выпушчаныя Одэскім заводам імені Кастрычніцкай рэвалюцыі. Каля 100 сельскагаспадарчых машын новых канструкцый будзе дэманстрыравацца перад экскурсантамі.

На фермах раздзела «Новае ў вёсцы», у прасторных павільёнах жывёлагадоўчага гарадка размешчана першая тысяча жывёлы, прысланай на выстаўку лепшымі калгасамі і соўгасамі Саюза.

У кароўніках, канюшнях, аўчарнях, свінарніках, адкрытых вальерах, зялёных і водных выгулах наведвальнікі ўбачаць у гэтым годзе звыш 5 тысяч жывёлы і птушак.

У садах, на адкрытых участках, знойдуць месца прадстаўнікі разнастайнай флоры нашай радзімы. Ва ўсіх канцах выстаўкі разгарнуліся работы па азеляненню. Пачата пасадка 3 мільёнаў кветак, пладовых дрэў, дэкаратыўных раслін.

У трэці год сваёй дзейнасці Усесаюзная сельскагаспадарчая выстаўка ўступіць яшчэ больш велічнай і прыгожай.

(ТАСС).

Група выдатнікаў рамесленага вучылішча металістаў № 3 (г. Мінск), здаўшая іспыты па ўсіх прадметах на выдатна. Злева направа: А. Остраўка, Я. Фрадкін, К. Дайнека, М. Майзлес, Л. Гарбач, Л. Стэсік і Я. Еўсіевіч.
Фото Б. Дынкіна.

ДЗЕЯЧЫ КУЛЬТУРЫ БЕЛАРУСІ Ў ЛІТВЕ

КАЎНАС, 17 мая. (ТАСС). Для ўмацавання культурнай сувязі паміж двума брацкімі саюзнымі рэспублікамі ў Вільнюс прыбылі вядомы беларускі паэт лаўрэат Сталінскай прэміі Янка Купала, віцэ-прэзідэнт Акадэміі навук БССР паэт Якуб Колас, сакратар ЦК компартыі Беларусі па прапагандзе тав. Гарбуноў і іншыя. 16 мая госці пабывалі ў Акадэміі навук Літоўскай ССР і беларускім музеі. Вечарам яны сустрэліся з літоўскімі пісьменнікамі.

Веснавы крос профсаюзаў адкладзен

На просьбе некаторых цэнтральных камітэтаў профсаюзаў і мясцовых арганізацый сакратарыят ВЦСПС рашыў адкласці IX усесаюзны веснавы крос профсаюзаў, назначаны на 18—29 мая.

Тэрміны правядзення веснавога кроса будуць устаноўлены дадаткова. Фізкультурныя арганізацыі профсаюзаў павінны сканцэнтраваць сваю ўвагу на трэніроўцы да прадстаячага кроса.

Рэспубліканская нарада актыва Наркамата аховы здароўя

17 мая ў Доме партыйнай асветы адкрылася рэспубліканская нарада актыва Народнага камісарыята аховы здароўя БССР. Прысутнічае 600 чалавек.

З дакладам аб выніках работы медыцынскіх устаноў рэспублікі за 1940 год і задачах на 1941 год выступіў народны камісар аховы здароўя БССР тав. Кавалёнак.

18 і 19 мая — спрэчкі па дакладу.

ІСПЫТЫ Ў ШКОЛАХ ФЗА

Гутарка з намеснікам начальніка Упраўлення працоўных рэзерваў пры СНК БССР П. К. Каралёвым

Прайшлі тры дні іспытаў у школах ФЗА БССР. Іспыты праходзяць у абстаноўцы вялікага вытворчага ўздыму. Вучні, якія ў пачатку заняткаў з некаторай трывогай адносіліся да прадстаячых цяжкасцей, зараз, перамогшы гэтыя цяжкасці, упэўненыя ў сваіх ведах, смела бяруцца за любое заданне, якое ім даручаецца пры здачы іспытаў. Адчуваецца моцнае імкненне вучняў як мага лепш выканаць спробу і атрымаць вышэйшую ацэнку.

У мінскай школе ФЗА № 1 з 36 каменшчыкаў, здаўшых іспыты, толькі 8 атрымалі кваліфікацыю 3-га разрада, астатнія — 4 і 5. У мінскай школе ФЗА № 2 з 31 электраманцёра 18-ці прысвоены разрады, вышэй устаноўленых праграмай. У віцебскай школе ФЗА № 4 уся група арматуршчыкаў у колькасці 31 чалавека атрымала 4 разрад. У магілёўскай школе ФЗА № 7 з 34 плотнікаў 29 атрымалі 4 разрад, 4 чал. — 5 разрад. З 39 каменшчыкаў 36 атрымалі 4 разрад і тры — 5 разрад і т. д.

Вучні слесары-ацяпленцы мінскай школы ФЗА № 1 у часе іспытаў па мантажу стаякоў цэнтральнага ацяплення 8-кватэрнага дома выканалі норму выпрацоўкі дарослых рабочых на 140 процэнтаў. Звяно брыгадзіра Баланоўскага ў саставе 6 чалавек з групы арматуршчыкаў мінскай школы ФЗА № 2 пры здачы спробы па ўстанаўленню балак для рабрыстага жалезабетоннага перакрыцця на пабудове жылога дома за 8 гадзін уклала 396 кілограмаў жалеза, выканаўшы норму дарослых рабочых на 127 процэнтаў.

Такіх фактаў многа. Яны сведчаць аб тым, што 5 з палавінай месяцаў у школах ФЗА былі напоўнены напружанай вучобай. Вучні ўпорна авалодвалі вывучаемымі прафесіямі.

Да 1 чэрвеня наша прамысловасць і будаўніцтва атрымаюць 10 тысяч маладых кваліфікаваных рабочых, гатовых чэсна і аддана працаваць над далейшым умацаваннем магутнасці любімай радзімы.

Нельга не адзначыць, што ў паасобных школах да іспытаў аднесліся недастаткова сур'ёзна. У мінскай школе ФЗА № 2 быў выпадак нясвоечасовай падрыхтоўкі заданняў вучням для здачы спроб. У магілёўскай школе ФЗА № 6 кваліфікацыйная камісія дала вучням заданне, якога хапіла-б на некалькі дзён.

Ёсць сігналы, што паасобныя дырэктары школ ФЗА аказваюць націск на старшынь камісій, прадстаўнікоў будаўнічых арганізацый, імкнучыся павысіць ацэнку ведаў вучняў. Гэта з'яўляецца ў корані няправільным. Ацэнка выкананай вучнямі работы ў перыяд іспытаў павінна быць строга аб'ектыўнай.

Высокая ацэнка

ГОМЕЛЬ. Тры дні праходзяць выпускныя іспыты ў школах ФЗА горада. Вучні школ дэманструюць свае поспехі, гатоўнасць заняць месца каля станкоў і агрэгатаў.

У школе ФЗА № 16 пры лесакамбінаце асабліва добрыя вынікі паказала плотніцкая група, кіруемая майстрам тав. Божык. З 21 вучня 9 атрымалі кваліфікацыю 5 разрада.

Выдатна здала іспыты большасць вучняў школы ФЗА № 24 пры запалкавай фабрыцы «Везувій». Вучні Усціновіч, Пашкоўскі, Шуманаў, Чыпін і інш. атрымалі кваліфікацыю 4 разрада.

(БЕЛТА).

У апошнюю гадзіну

УСТАНАЎЛЕННЕ ДЫПЛАМАТЫЧНЫХ І ГАНДЛЁВЫХ АДНОСІН ПАМІЖ СССР І ІРАКАМ

16 мая ў Анкары адбыўся абмен нотамі паміж паслом СССР тав. Вінаградавым і паслом Ірака п. Гайлані аб устанаўленні дыпламатычных, гандлёвых і консульскіх адносін паміж СССР і Іракам.

КАРЭСПАНДЭНТ «НЬЮ-ЙОРК ГЕРАЛЬД ТРЫБЮН» АБ ЯПОНСКІХ ПРАПАНОВАХ ЗША

НЬЮ-ЙОРК, 17 мая. (ТАСС). Токійскі карэспандэнт газеты «Нью-Йорк геральд трыбюн» паведамляе, што, як заяўляюць у аўтарытэтных кругах, ЗША [illegible]

АГЕНЦТВА ГАВАС-ОФІ АБ ПЕРАКІДЦЫ ГЕРМАНСКІХ САМАЛЁТАЎ ПРАЗ СІРЫЙСКУЮ ТЭРЫТОРЫЮ

ЛІОН, 17 мая. (ТАСС). Агенцтва Гавас-Офі [illegible]

Па Мінску і рэспубліцы

БЮДЖЭТ РАЁНА

НОВАГРУДАК. (БЕЛТА). Трэцяя сесія райсовета дэпутатаў працоўных зацвердзіла бюджэт на 1941 год. Бюджэт сведчыць аб сапраўды сталінскіх клопатах аб вызваленым народзе. Бюджэт 1941 года па даходах складае 8.184.900 рублёў, па выдатках — 8.070.000 рублёў. Агульны аб'ём бюджэта, у параўнанні з мінулым годам, павялічыўся на 20,6 проц. На народную асвету асігнавана 3.454.900 рублёў — на 15,3 проц. больш, чым у мінулым годзе, на ахову здароўя — 2.612.000 рублёў — павелічэнне на 31,2 процанта.

У бягучым годзе ў раёне будуць пабудаваны дзве новыя сярэднія школы. Лік навучаючыхся дасягае 6.200 чалавек. Сёлета ў школах па ліквідацыі неписьменнасці будзе займацца 1.600 чалавек, малапісьменнасці — 2.000. У горадзе будзе арганізавана спартыўная школа і абсталяван спартыўны клуб.

У сёлах раёна арганізуюцца тры новыя фельчарска-акушэрскія пункты, здана ў эксплаатацыю новая паліклініка для працоўных горада і раёна. У гэтым годзе будзе закончана будаўніцтва новай бальніцы.

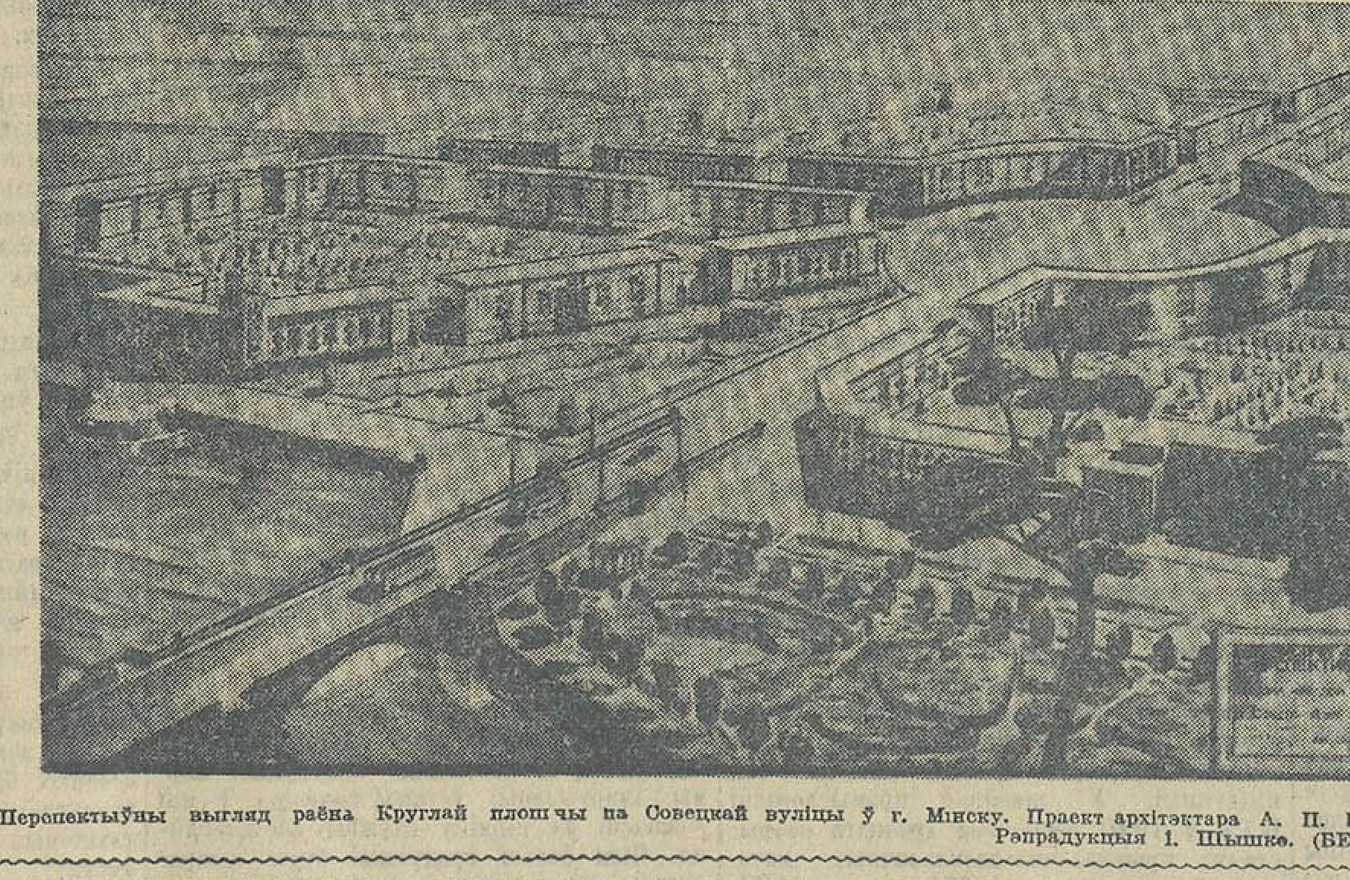

Перспектыўны выгляд раёна Круглай плошчы па Совецкай вуліцы ў г. Мінску. Праект архітэктара А. П. Бр[illegible]. Рэпрадукцыя І. Шышко. (БЕЛТА).

ВОПЫТНЫЯ ПІТОМНІКІ НОВЫХ КУЛЬТУР

Інстытут сацыялістычнай сельскай гаспадаркі Акадэміі навук БССР стварыў два вопытныя пітомнікі па выпрабаванню новых культур. Для пітомнікаў адведзена плошча па аднаму гектару на тэрыторыі Мінскага батанічнага сада і на вопытнай станцыі Усцье Аршанскага раёна.

У пітомніках будзе пасеяна каля 200 новых культур, у тым ліку чуміза белая і чырвоная, судза, бабы «Даліхос», кармавая трава «Тэф» і пайза, радзімай якіх з'яўляюцца Мангалія, Кітай, Абісінія, Ява, Егіпет і іншыя краіны.

Работа на вопытных участках праводзіцца пад кіраўніцтвам акадэміка Е. К. Аляксеева.

ВЫДАННЕ ТЭХНІЧНАЙ ЛІТАРАТУРЫ

У бягучым годзе Дзяржаўнае выдавецтва пры СНК БССР выдае рад кніг па пытаннях эканомікі агульным тыражом у 57 тысяч экземпляраў. У свет выйдуць кнігі аб стаханаўскіх метадах работы на механізаваных лесапунктах, аб вопыце работы многастаночнікаў прамысловасці БССР, стаханаўцаў-смалакураў.

Таксама будуць выпушчаны кнігі «Аўтамабіль» — падручнік для шафераў [illegible] катэгорыі, «Кароткі [illegible] па тэхналогіі малочных прадуктаў» [illegible]тоўскага, «Вытворчасць і прымяненне фіксаналаў».

(БЕЛТА).

ЖЫЛЛЁВАЕ БУДАЎНІЦТВА Ў ЗАХОДНІХ АБЛАСЦЯХ БССР

[illegible]

Сабекошт прадукцыі—асноўны паказальнік якасці работы прадпрыемства

XVIII Усесаюзная канферэнцыя ВКП(б) паставіла перад усімі кіраўнікамі партыйных і гаспадарчых арганізацый баявую задачу — арганізаваць кіраўніцтва прамысловасцю так, каб у 1941 годзе ні ў адной вобласці, ні ў адным горадзе і прамысловым цэнтры не асталося ні аднаго адстаючага прадпрыемства. «У нашай прамысловасці і на транспарце, — гаворыцца ў рэзалюцыі па дакладу тав. Маленкова, — не павінна быць адстаючых прадпрыемстваў. Усе заводы, фабрыкі, шахты, чыгункі абавязаны выконваць план».

Канферэнцыя патрабуе ад гаспадарнікаў забеспячэння сістэматычнага, роўнамернага выканання плана не толькі па валавым паказчыкам, але абавязкова і якасна, камплектна, па асартыменту, з захаваннем устаноўленых стандартаў і па ўстаноўленаму плану сабекошту.

Каб выканаць рашэнні канферэнцыі аб палепшанні работы прамысловых прадпрыемстваў, неабходна ўзняцца на вышэйшую ступеньку ў кіраванні вытворчасцю, аўладаць эканомікай прадпрыемства ў адзінстве з тэхнікай вытворчасці.

Асновай эканомікі прадпрыемства з'яўляецца сабекошт прадукцыі. Таму аўладанне эканомікай прадпрыемства ў асноўным азначае ўменне арганізаваць вытворчасць такім чынам, каб сістэматычна выконваць план зніжэння сабекошту прадукцыі.

Адзначаючы значэнне праблемы сабекошту прадукцыі, тав. Маленкоў у сваім дакладзе на XVIII партканферэнцыі указаў: «Сабекошт прадукцыі — асноўны паказальнік, які характарызуе якасць усёй работы прадпрыемства. Каб правільна кіраваць работай прадпрыемства, трэба ведаць фактычныя расходы на адзінку вырабу па асобных элементах сабекошту — заработнай плаце, кошту сыравіны, паліва і электраэнергіі, амартызацыйным налічэнням, агульнацэхавых і управленчых расходах і дабівацца, каб план па сабекошту і па прыбытках безумоўна выконваўся».

На трэцяй пяцігодцы плана развіцця народнай гаспадаркі СССР зніжэнне сабекошту прадукцыі павінна даць эканомію амаль 50 млрд. рублёў. План зніжэння сабекошту прамысловай прадукцыі па СССР на 1941 год устаноўлены ў памеры 3,7 проц., што павінна даць эканомію ў 7,3 млрд. руб. Кожны процант зніжэння сабекошту складае 2 млрд. руб. эканоміі. У гэтай сувязі варта ўспомніць, што ў 1931 годзе таварыш Сталін на нарадзе гаспадарнікаў указаў, што ў сабекошце ў 150 — 200 млн. рублёў, то ўжо больш чым 10-разовы рост аднаго процанта зніжэння сабекошту сведчыць аб велізарным гіганцкім росце нашай прамысловасці.

На лютаўскай і сакавіцкай г. г. сесіях Вярхоўнага Савета СССР і Вярхоўнага Савета БССР пры выступленні дэпутатаў былі прыведзены сур'ёзныя крытычныя заўвагі наркаматам па невыкананню плана зніжэння сабекошту прамысловай прадукцыі. У прамысловасці БССР у сувязі з павышэннем сабекошту прадукцыі звыш ліміту страты склалі: Наркамат харчовай прамысловасці — 4.415 тыс. рублёў, Наркаммясамалпрам — 2.200 тыс. руб. і Наркамлегпрам — 9.075 тыс. руб.

З якіх элементаў складаецца сабекошт прадукцыі?

У грамадскіх выдатках вытворчасці на выраб прадукцыі ўваходзяць затраты сыравіны, матэрыялаў і амартызацыя асноўных сродкаў, у якіх увасоблена раней затрачаная праца, затраты жывой працы (уся яе заработная плата), а таксама затраты, неабходныя для забеспячэння расшыранага сацыялістычнага ўзнаўлення (стварэнне рэзерваў, задавальненне грамадскіх патрэбнасцей і г. д.). Частка гэтых выдаткаў, якія затрачваюцца на выраб прадукта ў межах асобнага прадпрыемства, стварае сабекошт прадукцыі. Сабекошт складаецца з наступных элементаў, адлюстроўваючых усе затраты на выраб прадукта ў грашовым выражэнні: сыравіны, дапаможных матэрыялаў, заработнай платы, паліва, амартызацыі (асноўныя адлічэнні) і накладных расходаў (цэхавыя і агульназаводскія).

Адносіны асобных элементаў да агульнага сабекошту з'яўляюцца характарызуючымі структуру сабекошту прадукцыі. У асобных галінах прамысловасці ў структуры сабекошту пераважае заработная плата (напрыклад, у каменнавугальнай прамысловасці ўдзельная вага заработнай платы складае [illegible]), у апрацоўваючых галінах пераважае кошт сыравіны і матэрыялаў (у швейнай, абутковай і іншых затраты на сыравіну і матэрыялаў у сабекошце складаюць да 80 проц.). У прамысловасці з высокім узроўнем механізацыі значную вагу займаюць амартызацыйныя адлічэнні абсталявання і сродкаў.

Аналіз структуры сабекошту дае магчымасць выявіць асноўныя рэзервы для зніжэння сабекошту па асобных элементах затрат.

Для вызначэння сабекошту адзінкі прадукцыі складаецца калькуляцыя. Прычым важна ведаць, што сабекошт зусім розны на асобных стадыях вытворчасці. Так, напрыклад, сабекошт сыравіны [illegible], у цагельнай прамысловасці вызначаецца сабекошт сырца, сушкі і абпалу. Калькуляцыя на асобных стадыях дазваляе вызначыць, у якім паасобным этапе павышаецца сабекошт.

Дадзеная вышэй характарыстыка парадку вызначэння сабекошту прадукцыі сведчыць, што ў сабекошце знаходзяць сваё адлюстраванне ўсе стораны работы прадпрыемства. Гэта ператварае сабекошт у сінтэтычны паказальнік, які вызначае якасць усёй работы прадпрыемства. Выкананне плана па асартыменту, прадукцыйнасць працы, узровень механізацыі, ступень выкарыстання абсталявання, рацыянальнасць выкарыстання сыравіны, матэрыялаў, паліва, электраэнергіі, рацыянальнасць арганізацыі працы і вытворчасці, узровень накладных расходаў — усё гэта адбіваецца на сабекошце прадукцыі.

Пяройдзем да разгляду шляхоў зніжэння сабекошту прадукцыі.

Асноўнай крыніцай зніжэння сабекошту з'яўляецца павышэнне прадукцыйнасці працы. Сістэматычны рост прадукцыйнасці працы ёсць аснова расшыранага сацыялістычнага ўзнаўлення і неабходная ўмова пабудовы комунізма.

Стаханаўскі рух — магутны рычаг росту прадукцыйнасці працы. Асновай стаханаўскага руху з'яўляецца аўладанне тэхнікай вытворчасці, рацыяналізацыя рабочага месца, удасканаленне тэхнікі і тэхналогіі вытворчасці, сістэматычнае павышэнне сваёй кваліфікацыі, ушчыльненне рабочага дня і ўмацаванне сацыялістычнай дысцыпліны працы.

Важнейшай умовай узняцця прадукцыйнасці працы і зніжэння сабекошту прадукцыі з'яўляецца паслядоўнае правядзенне ў жыццё сацыялістычнага прынцыпу аплаты працы ў залежнасці ад яе вынікаў, матэрыяльнага захвочвання. Гэты прынцып з чоткім і дакладным [illegible] класічнае вырашэнне важнейшай дзяржаўнай задачы — спалучэння асабістых і агульнадзяржаўных інтарэсаў кожнага працоўнага.

Тэмп росту прадукцыйнасці працы павінен апераджаць рост заработнай платы. Па плану 1941 г. прадугледжваецца рост прадукцыйнасці працы ў прамысловасці СССР на 12 проц., а рост сярэдняй заработнай платы рабочага на 6,5 проц. «Гэтыя суадносіны паміж ростам прадукцыйнасці працы і сярэдняй заработнай платы — умова зніжэння сабекошту, росту сацыялістычнага накаплення і ажыццяўлення заданняў трэцяга сацыялістычнай пяцігодкі» (Вазнясенскі, даклад на XVIII партканферэнцыі).

***

У зніжэнні сабекошту прадукцыі вялікае значэнне мае эканомія ў затратах сыравіны, матэрыялаў, паліва, электраэнергіі на адзінку прадукцыі. Зніжэнне затрат на гэтыя элементы сабекошту дасягаецца, па-першае, за кошт скарачэння выдаткаў па загатоўцы і дастаўцы на прадпрыемства і, па-другое, шляхам скарачэння расходу на адзінку прадукцыі.

Важнейшым фактарам у справе зніжэння сабекошту з'яўляецца скарыстанне мясцовай сыравіны замест далёкапрывазной. Укараненне ў вытворчасць мясцовай сыравіны і блізкасць яе ад прадпрыемства памяншае выдаткі вытворчасці, скарачае транспартныя расходы на перавозкі і садзейнічае ліквідацыі нерацыянальных перавозак.

Асноўнай барацьбой за эканомію сыравіны і іншых матэрыялаў з'яўляецца ўвядзенне навукова-абгрунтаваных норм расходу на адзінку прадукцыі. На многіх прадпрыемствах скарыстоўваюцца не навукова-абгрунтаваныя нормы, а нормы, складзеныя на аснове даных аб фактычным расходзе за папярэдні перыяд, якія склаліся ва ўмовах нерацыянальнага скарыстання матэрыялаў. Нормы расходу матэрыялаў павінны быць тэхнічна абгрунтаванымі шляхам вывучэння спецыфікі матэрыялаў, вырабаў і характару тэхналагічнага рэжыма, з улікам стаханаўскіх метадаў рацыяналізацыі вытворчасці.

Расход сыравіны ў значнай меры залежыць ад рацыянальнасці прымяняемага тэхналагічнага рэжыма апрацоўкі. Сюды адносіцца недапушчэнне залішніх прыпускаў на апрацоўку, правільны падбор рэцэптуры, наладка абсталявання і адпаведны падбор інструментаў.

Скарачэнне размеру адыходаў і арганізацыя перапрацоўкі іх з'яўляецца вялікім рэзервам для зніжэння сабекошту прадукцыі. Колькасць адыходаў у некаторых галінах прамысловасці дасягае велізарных размераў. У дрэваапрацоўчай прамысловасці ў адыходы пападае да 60 проц. сыравіны, у швейнай прамысловасці—5 і больш проц., у ільнаперапрацоўчай — да 5 проц. і т. д. Скарачэнне адыходаў дасягаецца правільным скарыстаннем сыравіны і прымяненнем больш дасканалай тэхналогіі. Так, напрыклад, укараненне ў швейнай прамысловасці безастатачнага раскрою зніжае адыходы да 1 проц. замест 4—5 проц. Задача заключаецца ў тым, каб не толькі не дапускаць звышпланавых адыходаў, але і змагацца за скарачэнне адыходаў у межах планіруемага «нармальнага» процанта.

Вялікі на прадпрыемствах і так званыя беззваротныя страты ў вытворчасці: у харчовай прамысловасці — распыл, разліванне, прыліпанне да тары, пры лесасплаве — утоп драўніны і т. д. З-за беззваротных страт сыравіны вытворчасць церпіць штогод велізарныя страты, а народная гаспадарка траціць тысячы тон прадукцыі. У швейнай прамысловасці БССР у 1940 годзе з-за дрэннага скарыстання прыкладачна-падкладачных матэрыялаў страты склалі 663 тыс. рублёў. Страты з-за няправільнай раскладкі ваты і марлі выразіліся ў суме 1,5 мільёна рублёў, з-за безгаспадарчага скарыстання дробных матэрыялаў — гузікаў, ніток, пражак і іншых — каля 500 тыс. рублёў. Сотні тысяч рублёў страт маюць кандытарская прамысловасць, тэкстыльная і іншыя. Барацьба са стратамі павінна весціся сістэматычна на ўсіх стадыях вытворчасці як шляхам захавання тэхналагічнага рэжыма работы, устройства розных прыстасаванняў для ўлаўлівання каштоўных прадуктаў, так і шляхам беражлівых адносін да сыравіны.

У радзе галін прамысловасці бічом вытворчасці з'яўляюцца брак і страты па сортнасці прадукцыі. У шкляной прамысловасці БССР толькі па звышпланаваму браку і бою страты склалі ў 1940 годзе каля 1,5 мільёна рублёў. Страты швейнай прамысловасці ад паніжэння сортнасці, перарабак і штрафаў таксама дасягнулі каля 1,5 мільёна рублёў. Значнае зніжэнне сортнасці і перавышэнне дапускаемых норм браку таксама маюць месца ў радзе прадпрыемстваў металаапрацоўчай, цагельнай, харчовай, абутковай і іншых галін прамысловасці. Прычыны браку могуць быць трзякага роду: з-за адступлення ад устаноўленага тэхналагічнага рэжыма апрацоўкі; з-за адсутнасці чыстаты і парадку на прадпрыемстве і з-за адсутнасці дэтальна распрацаванага тэхналагічнага рэжыма. У большасці выпадкаў брак з'яўляецца рэзультатам парушэння тэхналагічнага рэжыма вытворчасці, скарыстання неадпаведнага абсталявання, інструментаў і прыстасаванняў.

На XVIII партканферэнцыі тав. Маленкоў падверг крытыцы рад прадпрыемстваў (Магнітагорскі, Кальчугінскі заводы і інш.) за адсутнасць элементарнага парадку і чыстаты на вытворчасці.

У радзе прадпрыемстваў БССР можна знайсці нямала прыкладаў «закату гразі» ў прадукцыю. Сюды адносіцца ў значнай меры так званы «санітарны брак» на харчовых прадпрыемствах (загразненне прадукцыі пабочнымі целамі і запахамі), вытворчы брак на швейных прадпрыемствах (загразненне вырабаў машынным маслам і інш.).

Задача кіраўнікоў прадпрыемстваў заключаецца ў тым, каб найстражэйшым захаваннем тэхналагічнага рэжыма вытворчасці не дапускаць паяўлення браку, своечасовым аператыўным кантролем выяўляць брак у момант яго паяўлення па пачатковых стадыях вытворчасці, выяўляць бракаробаў і прыцягваць іх да матэрыяльнай адказнасці за сапсаваную прадукцыю.

Пры выпрацоўцы масавай і серыйнай прадукцыі неабходна строга прытрымлівацца існуючых навукова-абгрунтаваных агульнасаюзных стандартаў і тэхнічных умоў. Побач з гэтым, тэхнічная мысль кіраўнікоў прадпрыемстваў, інжынерна-тэхнічнага персанала і ўсяго рабочага калектыва павінна быць накіравана на адшуканне шляхоў да ўдасканалення вырабу і іх асобных дэталей, да эканоміі сыравіны і матэрыялаў.

Неабходна таксама дабіцца зніжэння сабекошту прадукцыі шляхам эканоміі паліва і электраэнергіі. У гэтым напрамку можна правесці наступныя мерапрыемствы:

максімальна скарыстаць мясцовыя віды паліва замест далёкапрывознага, а таксама скарыстаць нізкасортнае паліва;

устанавіць рацыянальны рэжым спальвання паліва і сістэматычны догляд за абсталяваннем;

забяспечыць рытмічнасць у рабоце ўсяго прадпрыемства і кацельнай;

эканомна расходваць пар на тэхналагічныя і іншыя патрэбы шляхам захавання рэжыма цеплавой апрацоўкі;

арганізаваць скарыстанне адыходзячага цяпла.

У якасці прыкладу скарыстання адыходзячага цяпла ўкажам на цагельную прамысловасць. Скарыстанне адыходзячага цяпла ад гофманскіх пячэй і гарачага паветра ад астываючай абпаленай цэглы для сушкі сырца ў штучных сушылках значна скарачае расход паліва. Прымяненне гарачага ўвільгатнення пры прэсоўцы цэглы-сырца скарачае тэрмін сушкі сырца ў штучных сушылках, чым таксама дасягаецца вялікая эканомія паліва і павялічваецца абарачваемасць сушылак. Скарыстанне адыходзячага цяпла магчыма і ў іншых галінах прамысловасці, дзе прымяняецца вялікая колькасць паліва.

Неабходна таксама пакласці канец марнатраўству ў скарыстанні электраэнергіі шляхам навядзення парадку ў заводскай электрагаспадарцы.

Наколькі абшырны ў гэтай галіне магчымасці, паказвае каштоўны вопыт віцебскага станкабудаўнічага завода імені Кірава. Тут у мэтах рацыяналізацыі электрагаспадаркі былі праведзены такія мерапрыемствы: скарочана колькасць светавых точак з захаваннем магутнасці асвятлення ў адпаведнасці з патрэбнасцямі, шляхам перастаноўкі точак і чысткі электраарматуры; устаноўлены індывідуальныя выключацелі; распрацаван графік уключэння і выключэння; станкі абсталяваны мясцовым асвятленнем; устаноўлены абмежавальнікі халастога ходу на станках; заменены матора з завышанай магутнасцю і т. д. У рэзультаце прадпрыемства зэканоміла ў I квартале 1941 года 123 тысячы кіловат-гадзін электраэнергіі, што складае ў грашовым выражэнні 10 тысяч рублёў.

Сістэматычнае скарачэнне затрат сыравіны, матэрыялаў, паліва і электраэнергіі на адзінку прадукцыі з'яўляецца паказальнікам тэхнічнага прагрэса і асновай росту рэнтабельнасці прадпрыемстваў.

***

З развіццём механізацыі вытворчасці ўзрастае ўдзельная вага амартызацыйных налічэнняў у сабекошце прадукцыі. Нормы амартызацыі ўстанаўліваюцца ў залежнасці ад тэрміну службы абсталявання. Чым больш прадукцыі будзе выпрацавана на дадзеным абсталяванні, тым ніжэй будзе размер амартызацыйных налічэнняў на адзінку прадукцыі.

У мэтах зніжэння размераў амартызацыйных налічэнняў на адзінку прадукцыі неабходна дабіцца лепшага скарыстання асноўных сродкаў прадпрыемства. Абсталяванне і матэрыялы, якія не могуць быць скарыстаны ў дадзенай вытворчасці, неабходна ва ўстаноўленым парадку перадаваць іншым прадпрыемствам. Наяўнасць на прадпрыемстве вялікай колькасці неўстаноўленага і нескарыстоўваемага абсталявання наносіць значныя страты прадпрыемству і ўсёй народнай гаспадарцы. Станкі, маторы і т. п., якія на працягу раду год не скарыстоўваюцца, урэшце становяцца ўстарэлымі і трацяць сваю тэхнічную і эканамічную каштоўнасць.

У радзе прадпрыемстваў прастоі абсталявання дасягаюць 30 проц. рабочага часу. Прастоі маюць месца з-за арганізацыйных непаладкаў, з-за адсутнасці планава-папераджальнага рамонту і правільнага догляду абсталявання і па раду іншых прычын.

Эфектыўнасць скарыстання абсталявання таксама зніжаецца пры наяўнасці дыспрапорцыі ў магутнасцях паміж узаемазвязанымі па ходу вытворчага працэса цэхамі. У радзе выпадкаў падобная «неадпаведнасць» ствараецца з прычыны дрэннай работы асобных цэхаў.

Усе гэтыя «вузкія месцы» зніжаюць агульную магутнасць прадпрыемства, ствараюць перабоі ў рабоце і парушаюць рытмічнасць вытворчага працэса, рэзультатам чаго з'яўляецца скарачэнне выпуску прадукцыі і павышэнне яе сабекошту.

***

Вялікае значэнне ў справе зніжэння сабекошту прадукцыі мае скарачэнне адміністрацыйна-управленчых расходаў, у прыватнасці, скарачэнне адміністрацыйна-управленчага апарата.

Неабходна павесці рашучую барацьбу з усякімі спробамі абыйсці ўстаноўленую штатную дысцыпліну, перавысіць зацверджаныя аклады, з усякімі даплатамі за «сумяшчэнне», за выкананне работ у «звышурочны» час і т. д.

Скарачэнне залішне разбухшага адміністрацыйна-управленчага апарата павінна даць у 1941 годзе эканомію ў 2 мільярды рублёў.

У справаздачах прадпрыемстваў па агульназаводскіх расходах фігурыруюць вялікія сумы па артыкулах «штрафы, пені, няўстойкі». Гэтыя сумы спаганяюцца за няевоечасовую аплату рахункаў, за прастой і недагруз вагонаў, за парушэнне правіл маркіроўкі тары, за парушэнне гаспадарчых дагавораў з рознымі арганізацыямі. Гэтых лішніх расходаў можна пазбегнуць пры ўмове строгага захавання гаспадарчай і фінансавай дысцыпліны.

Цэхавыя і агульназаводскія выдаткі ў значнай меры адносяцца да пастаянных расходаў. Яны ў асноўным не змяняюцца ў прамой прапорцыі з аб'ёмам выпрацоўваемай прадукцыі. Таму рост аб'ёму выпуску прадукцыі абумоўлівае зніжэнне гэтых накладных расходаў на адзінку вырабу.

Выкананне плана зніжэння сабекошту прадукцыі непасрэдна залежыць ад арганізацыі чоткай, рытмічнай работы прадпрыемства на аснове штодзённага, загадзя распрацаванага графіка. Работа рыўкамі, штурмаўшчына прыводзяць да няправільнага скарыстання абсталявання, да прастояў абсталявання і рабочай сілы, звышчасовых работ, да павелічэння браку і страт. Пры няроўнамерным выпуску прадукцыі ствараюцца затары, перагрузка транспарта, складаў і т. д. Усё гэта вядзе да вялікіх страт і да рэзкага павышэння сабекошту прадукцыі.

***

Неабходна забяспечыць своечасовы правільны ўлік затрат на вытворчасць і складанне калькуляцыі сабекошту адзінкі прадукцыі. Своечасовая калькуляцыя сабекошту па асобных цэхах (этапах) вытворчасці прадукцыі мае выключна вялікае значэнне для аператыўнага кіраўніцтва гаспадарчай дзейнасцю прадпрыемства, для кантролю за выкананнем плана зніжэння сабекошту прадукцыі.

Трэба забяспечыць усебаковы аналіз сабекошту прадукцыі. Асноўная задача аналіза заключаецца ў тым, каб ускрыць прычыны адхілення ад устаноўленага плана зніжэння сабекошту прадукцыі. Для гэтага неабходна перайсці да аналіза калькуляцыі на асноўныя віды вырабаў, па асобных элементах сабекошту. Даныя ў калькуляцыі паказальнікі затрат на адзінку прадукцыі дазваляюць ускрыць размеры адхілення ад нарматываў расходу сыравіны, матэрыялаў, электраэнергіі, паліва па колькасці і ў цэннасным выражэнні, а таксама вызначыць фактычны расход асноўнай зарплаты, размер цэхавых і агульназаводскіх расходаў у параўнанні з планам.

Асабліва старанна трэба прааналізаваць накладныя расходы, да якіх адносяцца цэхавыя, агульназаводскія расходы і выдаткі па збыту. Яны паказваюцца ў калькуляцыі ў большасці выпадкаў адным радком. Таму для больш дэтальнага аналіза гэтых комплексных артыкулаў трэба звярнуцца да адпаведных каштарысаў.

Неабходна таксама ўскрыць адхіленні ад планавага асартымента, якія могуць мець значны ўплыў на паказчык агульнага сабекошту прадукцыі.

Кіраўнікі прадпрыемстваў разам з актывам на падставе ўсебаковага аналіза вопыту работы за папярэдні перыяд павінны распрацаваць канкрэтны план арганізацыйна-тэхнічных мерапрыемстваў у мэтах зніжэння затрат па асобных элементах сабекошту прадукцыі.

План арганізацыйна-тэхнічных мерапрыемстваў павінен распрацоўвацца з улікам асваення лепшага вопыту работы асобных брыгад і стаханаўцаў, а таксама прадугледжваць укараненне ў вытворчасць тэхнічных дасягненняў іншых прадпрыемстваў.

***

У кожным прадпрыемстве ёсць невычарпальныя крыніцы для павышэння прадукцыйнасці працы, для зніжэння сабекошту прадукцыі і забеспячэння рэнтабельнасці вытворчасці. Неабходна аўладаць эканомікай прадпрыемства, штодзённа клапаціцца аб тэхналагічным працэсе і аб палепшанні работы прамысловасці з тым, каб множыць багацці і павялічваць магутнасць нашай шчодраўнай радзімы.

С. Г. НІСЕНБАУМ,
навуковы работнік Інстытута эканоміі Акадэміі навук БССР.

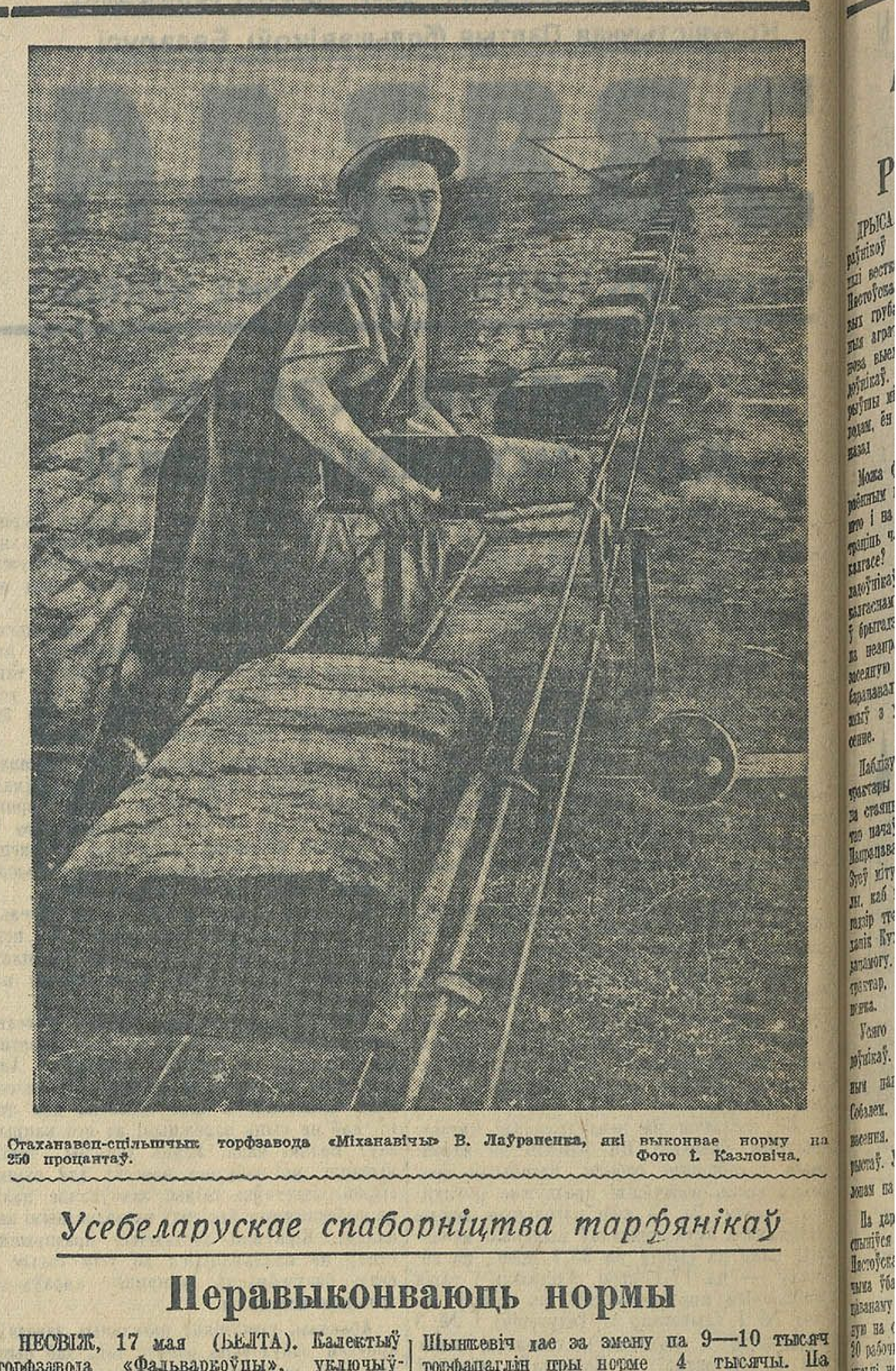

Стаханавец-стрэльшчык торфзавода «Міханавічы» В. Лаўрэнчык, які выконвае норму на 250 працэнтаў. Фота І. Калоовіч.

Усебеларускае спаборніцтва тарфянікаў

Перавыконваюць нормы

НЕСВІЖ, 17 мая (БЕЛТА). Калектыў торфзавода «Фальваркоўцы», уключыўшыся ў рэспубліканскае спаборніцтва тарфянікаў, абавязаўся выканаць сезонны план на 15 дзён раней тэрміну.

Сваё слова тарфянікі стрымліваюць. Усе 6 брыгад перавыконваюць дзённае заданне па здабычы торфу. Уперадзе ідзе брыгада тав. Лабаноўскага, якая штодзённае заданне выконвае на 120—140 процантаў. Рэзчык торфу тав. Шынкевіч дае за змену па 9—10 тысяч торфацаглін пры норме 4 тысячы. Па дзве нормы выконваюць рэзчыкі тт. Русак, Івашкевіч, Вярыга і іншыя.

Па-стаханаўску працуюць возчыкі торфу тт. Сіпуржыцкі і Аліндэр. Яны выконваюць норму выпрацоўкі на 200 — 220 проц. Калектыў завода змагаецца за першынства ў спаборніцтве з калектывам торфзавода «Сталовічы», Гарадзішчанскага раёна.

У барацьбе за першынства

ЗАСЛАЎЛЬ, 17 мая. (Кар. «Звязды»). Уключыўшыся ва ўсебеларускае сацыялістычнае спаборніцтва тарфянікаў, рабочыя торфзавода «Змяёўка» паказваюць высокую прадукцыйнасць працы. Стаханаўская брыгада тав. Андрэйчыкава, якая спаборнічае з брыгадай тав. Арановіча, дабілася выдатных поспехаў. 16 мая брыгада здабыла за змену 41.200 торфацаглін пры норме 35.500.

Стаханавец гэтай брыгады Іван Цыбульскі выконвае па 3 нормы ў дзень; ён рассцілае па 21.000 торфацаглін за змену пры норме 7.000. На 200 процантаў выконвае сваё заданне па рассцілу торфу і Вера Цыбульская.

Брыгада Нікалая Скуратава дае штодзённа 7.000 торфацаглін замест 4.500 па плану. Такія-ж паказальнікі і брыгады тав. Раманчыкава. Рабочы калектыў паставіў перад сабой задачу—выканаць сезонны план здабычы торфу на 110 процантаў, да 25 верасня поўнасцю высушыць і заштабеляваць увесь здабыты торф.

Тэатр „ХАЛОПКА“

(Дзяржаўны тэатр музыкальнай камедыі БССР)

«Халопка», напісаная ленінградскім кампазітарам Стрэльнікавым (на лібрэта В. Ф. Рапапорта), належыць да ліку лепшых совецкіх аперэт.

Мастацкія вартасці аперэты вызначаюцца пэўнай навізной тэмы і цікавым зместам. Драматургічная пабудова лібрэта «Халопка» нагадвае «Прынцэсу цырка» Кальмана і некаторыя аперэты Легара.

«Халопка» вызначаецца даволі высокім музыкальным зместам. Выходзячы са стылістычных асаблівасцей, пераважна класічнай венскай аперэты (Кальман, Легар), Стрэльнікаў стварыў лірыка-рамантычную музыкальную камедыю, у якой ёсць выразныя драматычныя інтанацыі і сапраўдныя чалавечыя пачуцці. У «Халопцы» — многагалосыя хоры, каларытныя ансамблі, хвалюючыя арыі, якія набліжаюць гэты твор да вялікай музыкальнай формы.

Апрача выяўленчых элементаў, уласцівых жанру — яркасць мелодыкі, вострыя танцавальных рытмаў і разнастайнасць фарбавай палітры аркестра (не дарэчы толькі ў музыцы «Халопкі» факстрот), — кампазітар трапна скарыстаў і старынную песню і інш.

Спыніўшыся на музыкальнай фактуры аперэты Стрэльнікава, мы хацелі падкрэсліць, што гэты твор дае багатыя магчымасці для пастаноўкі мастацка поўнацэннага аперэтачнага спектакля.

Тэатр музкамедыі, аб якім нашым крытыкам часта і справядліва прыходзіцца пісаць непрыемныя рэчы, на гэты раз аднёсся з большай, чым у радзе іншых выпадкаў, адказнасцю да музыкальнага і сцэнічнага ўвасаблення аперэты.

У гэтым спектаклі мы ўпершыню за доўгі час сустрэліся з сур'ёзнай спробай тэатра (мастак П. Ершоў) стварыць мастацкае афармленне, якое ўлічвае месца дзеі і стыль жывапісу, скульптуры і гравюры, уласцівы эпосе.

Калі афармленне яшчэ не зусім беззаганна, то ўсё-ж зроблен першы сур'ёзны крок у гэтай галіне.

Спектакль «Халопка» рэзка адрозніваецца ад усіх іншых, нават лепшых спектакляў гэтага тэатра («Сільва» і «Вяселле ў Малінаўцы»), рэжысёрскай культурай. Рэжысёр Маскоўскага тэатра аперэты Александр Храмчанка паказаў добрае разуменне прыроды жанра аперэты. Храмчанка зрабіў надзвычай многа для таго, каб пазбавіць ад штампа нават тых актораў, якія прывыклі да яго і памылкова лічылі штамп праявай сапраўднага мастацтва.

Рэжысёр імкнуўся выклікаць у актораў жывое чалавечае пачуццё ў працэсе іх работы над вобразам. Работа з акторамі дапамагла раскрыць не толькі лірыку і рамантыку, але таксама камедыйныя і буфанадныя элементы аперэты. Дзякуючы ўмелай рэжысуры, у гэтым спектаклі ўжо няма нястрыманых імправізацый, разлічаных на танны смех, няма трафарэтных выхадаў і надакучыўшых правінцыяльных танцаў.

Наватарства маладога і, несумненна, здольнага совецкага аперэтачнага рэжысёра зусім не перашкодзіла лёгкасці і сатырычнай вастрыні спектакля.

Разам з рэжысёрам у гэтым спектаклі праявілі добры густ дырыжор Постнікаў і балетмейстар Кузнецоў. Ім удалося дабіцца добрага ансамбля і ліквідаваць разрозненыя выступленні асобных калектываў і персанажаў, якія мы наглядалі ў многіх ранейшых спектаклях.

Зразумела, было-б неасцярожным надта захапляцца першымі поспехамі тэатра, якія ёсць у гэтым спектаклі. Многа яшчэ і тут асталося па-старому. Не выкрučан поўнасцю штамп у ігры асобных актораў. Калі артыст Ю. Рубінштэйн — выканаўца ролі Андрэя — у гэтым спектаклі спяваў з больш глыбокім пачуццём і больш тэмпераментна, чым звычайна, дык у галіне культуры сцэнічнага руху ён дасягнуў яшчэ нямнога.

Артыст А. Астахаў, які жыва і разумна іграе ролю графа Кутайсава, карыстаецца тут той-жа манерай паходкі, што і ў ролі бандыта Папандопула («Вяселле ў Малінаўцы»).

Мы заўважылі новыя рысы ў ігры артысткі Э. Грасавай — Віялеты Леблан — толькі з таго моманту, як яна адзела касцюм халопкі. Да гэтага-ж яна астаецца трафарэтнай аперэтачнай гераіняй. Вельмі неахайна аднеслася артыстка да французскага говару Віялеты Леблан.

Вобраз Мітруся Нічыпарэнкі страціў свае характэрныя рысы ў выкананні Г. Гераскіна. Калі мы наглядалі за ігрой артыста, здавалася, што яму вельмі сумна і не хочацца іграць, што іграе ён мабыць толькі таму, што з'яўляецца адзіным у тэатры «прастаком» і павінен па традыцыі выконваць гэту, не цікавую для яго ролю.

А між тым вобраз Мітруся Нічыпарэнкі надзвычай цікавы і цалкам аперэтачны.

Балетны калектыў танцаваў у спектаклі з незвычайным для яго ўздымам. Добры густ у Алатарцавай і Гельвіга — выканаўцаў харэаграфічнага «эцюда». Антычныя фрагменты слабей выконваліся салістамі балета. Адчуваўся недахват танцавальнай тэхнікі. Добрае ўражанне зрабіла салістка з трыо Нэві.

Будзем спадзявацца, што «Халопка» будзе пачаткам карысных творчых шуканняў у тэатры музыкальнай камедыі БССР.

М. МОДЭЛЬ.

МАБІЛІЗАВАЦЬ УСЕ СІЛЫ НА НЕАДКЛАДНАЕ ЗАВЯРШЭННЕ СЯЎБЫ!

★ ★ ★

РАЙКОМ НЕ КІРУЕ СЯЎБОЙ

ДРЫСА. (Кар. «Звязды»). Да кіраўнікоў Дрысенскага раёна дайшлі весткі, што ў калгасе «Комінтэрн», Цястоўскага сельсовета, на сяўбе зернавых груба парушаюць самыя элементарныя агратэхнічныя правілы. Туды тэрмінова выехаў загадчык райза тав. Саладоўнікаў. Прыехаўшы ў калгас і пагаварыўшы мінут пяць з калгасным рахункаводам, ён тут-жа сеў у машыну і паехаў назад.

Можа факты, аб якіх сігналізавалі раённым кіраўнікам, настолькі дробязныя, што і на самой справе не варта было траціць часу, каб далей затрымлівацца ў калгасе? Далёка не так. Калі-б тав. Саладоўнікаў хоць крыху прайшоўся па калгаснаму полю, то ён убачыў-бы, што ў брыгадзе Максіма Лысонкі авёс пасеян па неапрацаванаму зябліву. Мала таго, засеяную плошчу вось ужо тры дні не баранавалі, за гэты час прайшоў дождж і змыў з узвышаных месц пасеянае насенне.

Паблізу, дзе пасеян авёс, стаяць два трактары «ХТЗ» Дрысенскай МТС. Менна стаяць, але не працуюць. Адзін трактар пачаў працаваць толькі з 10 мая. Напрацаваў тры дні і стаў. Трактарыст Зуеў мітусіцца ля яго, прыкладае ўсе сілы, каб пусціць машыну ў ход. Ні брыгадзір трактарнай брыгады Цясто, ні механік Кухаронак не прыходзяць Зуеву на дапамогу. Няспраўным аказаўся і другі трактар, які водзіць трактарыст Альяненка.

Усяго гэтага не заўважыў тав. Саладоўнікаў. Ён нават не палічыў патрэбным пагаварыць са старшынёй калгаса Собалем, указаць яму на дрэнную якасць насення, прыслухацца да голаса трактарыстаў. Ужо такі стыль яго работы: галопам па калгасах.

Па дарозе на Дрысу тав. Саладоўнікаў спыніўся ў калгасе «Праўда», таго-ж Цястоўскага сельсовета Тут ён сваімі вачыма ўбачыў, як сеялі гарох па неапрацаванаму зяблiву. Убачыў нескарыстаную на сяўбе трактарную сеялку, звыш 20 рабочых коней, на якіх у калгасе чамусьці не працуюць. Даведаўся, што на работу калгаснікі выходзяць вельмі позна. Тав. Саладоўнікаў хацеў, праўда, пагаварыць са старшынёй калгаса тав. Снапком, але апошні быў на полі, і таму загадчык райза рашыў, як і ў калгасе «Комінтэрн», не затрудняць сябе і паехаў прама ў горад.

Таксама гастраліруюць па калгасах раёна сакратары райкома партыі тт. Рыклін і Войнэхаў і старшыня выканкома райсовета тав. Буткевіч. Вось нядаўна тт. Рыклін і Буткевіч выехалі ў сельгасарцель «Росквіт», Боркавіцкага сельсовета. Калгас узначальвае комуніст тав. Шылко. Паміж ім і памочнікам брыгадзіра трактарнай брыгады № 4 Боркавіцкай МТС тав. Бельскім штодзённа бываюць спрэчкі. Зараз сведкамі гэтых спрэчак з'явіліся кіраўнікі раёна.

— Трактар «НАТІ» стаіць. Калгас не забяспечвае нас сухімі чуркамі,—скардзіцца тав. Бельскі.— І толькі па гэтай прычыне мы яшчэ і зараз не прыступілі да работы. Тав. Шылко таксама не клапоціцца аб завозе ў калгас з МТС трактарных сеялак.

— Добра, а чаму-ж стаіць трактар «ХТЗ», чаму ён не прыступіў да работы? Яму-ж чуркі не патрэбны,—пярэчыць тав. Шылко.

Побач з дрэннай работай трактараў у гэтым калгасе слаба скарыстоўваецца жывое цягло. На работу тут выходзяць позна. І не дзіўна, што на 15 мая пры плане сяўбы ў 251 гектар пасеяна толькі 35 гектараў. Да сяўбы ільну яшчэ не прыступілі.

Кіраўнікі раёна пагутарылі са старшынёй, запісалі некалькі лічбаў у блакнот і на гэтым палічылі сваю місію скончанай.

На зваротным шляху тт. Рыклін і Буткевіч заехалі ў Валынецкі сельсовет. Там ужо знаходзіліся другі сакратар райкома партыі тав. Вайнэхаў, загадчык райземаддзела тав. Саладоўнікаў, упаўнаважаны райкома партыі тав. Абуховіч і другія. Для чаго патрэбна было ўсяму кіраўніцтву раёна сабрацца ў адным і тым-жа сельсовеце—невядома.

У памяшканні сельсовета праходзіў адкрыты партыйны сход. Старшыні калгасаў дакладвалі аб ходзе сяўбы. Калгасу «Новы свет», напрыклад (старшыня кандыдат партыі тав. Урбан), трэба засеяць 221 гектар яравых, але засеяна толькі 8 гектараў зернавых і 8 гектараў бульбы.

— Калі вы думаеце закончыць сяўбу?—задалі пытанне тав. Урбану.

— Зернавыя засеем к 25 мая,—адказвае ён,—а ўсю сяўбу яравых, бадай, к 1 чэрвеня закончым.

На сходзе выявіўся ганебны факт. У калгасе імені Калініна, дзе пастаянна працуюць чатыры аграномы, дапушчаны грубейшыя парушэнні агратэхнікі. Што датычыць тэмпаў, дык калгасу трэба засеяць каля 400 гектараў яравых, а засеяна толькі 60.

* * *

З непярплівасцю чакалі ў раённым цэнтры зводкі на 15 мая. Але апошняя прынесла мала радасці. На 15 мая засеяна па раёну яравых 4.737 гектараў—20,3 процанта плана. Апошняя пяцідзёнка дала ўсяго толькі 15,1 проц. прыросту.

Недапушчальна марудна ідзе ў раёне сяўба ільну. На 15 мая план сяўбы гэтай тэхнічнай культуры, удзельная вага якой ў раёне вялікая, выканан на 8,1 проц. Калгасы Сар'янскага сельсовета да сяўбы ільну зусім не прыступілі. На 10 калгасах Сардыцкага сельсовета засеяна... 1 гектар ільну (план 378 гектараў). У Бігосаўскім сельсовеце да сяўбы ільну прыступілі толькі 2 калгасы з 13. Па сельсовету засеяна ўсяго толькі 14 гектараў пры плане 468 гектараў. У многіх калгасах не створаны звенні па ільну і іншых тэхнічных культурах. Лён сеюць брыгадай, што не стымуліруе быстрага і высокаякаснага выканання плана.

На веснавой сяўбе Дрысенскі раён займае апошняе месца не толькі ў Віцебскай вобласці, але і ў рэспубліцы. Раённыя арганізацыі не зрабілі з гэтага належных вывадаў.

З. ЛАРЫСАЎ.

МТС у барацьбе за высокі ўраджай

У пачатку сакавіка мы адправілі на ўчасткі трактары. Перад выхадам у поле сабралі на нараду брыгадзіраў трактарных брыгад і іх памочнікаў, падрабязна распрацавалі вопыт работы ордэнаноснай Азоўскай МТС, Растоўскай вобласці, якая перайшла на круглагадовы рамонт трактараў. Асновай для пераходу да круглагадовага рамонту з'яўляецца строгае захаванне правілаў тэхнічнага догляду за трактарамі. Тут-жа на нарадзе паміж брыгадамі заключылі дагаворы на сацыялістычнае спаборніцтва.

17 красавіка выбарачным парадкам амаль ва ўсіх 40 калгасах, якія абслугоўваюцца МТС, трактары пачалі палявыя работы. Вясна сёлета капрызная. Для паспяховага правядзення сяўбы трэба правільна, з поўнай нагрузкай спалучаць работу трактараў і жывога цягла калгасаў. І хоць палявыя работы мы пачалі тыдні на два пазней, чым у мінулым годзе, але план трактарных работ выконваецца больш паспяхова. На 10 мая ўзарана ў перавод на мяккае ворыва 3.361 гектар—26,9 процанта гадавога плана. Калгасы нашай зоны закончылі сяўбу ранніх зернавых (3.292 гектары). Гэта плошча пераважна засеяна радковымі сеялкамі.

Веснавое ворыва праведзена на плошчы 1257 гектараў — 115 проц. плана. Забаранавана зябліва 1589 гектараў і перадпасеўнае баранаванне трактарамі праведзена на плошчы 796 гектараў.

Трэба адзначыць яшчэ адно праведзенае намі мерапрыемства. Мы перарабілі 12 плугоў з двухкорпусных на трохкорпусныя для трактараў У-2, а трохкорпусныя зрабілі чатырохкорпуснымі для трактараў ХТЗ. Гэта ў значнай ступені павялічыла выпрацоўку на трактар. Калі раней трактар У-2 узорваў не больш 2,8 гектара, то ў гэтым годзе выпрацоўка даведзена да 4—5 гектараў за змену. Гэта нікольві не адбіваецца на нормах расходвання гаручага. Трактар У-2 расходуе не больш 16 кілограмаў гаручага пры норме 18,8 кілограма. Усяго за час пасеўных работ МТС зэканоміла 1997 кілограмаў гаручага.

З пераходам на круглагадовы рамонт нам удалося ў больш буйных калгасах, як напрыклад, «Чырвоныя Івакі», «Светлы», «Вольная праца», «Чырвоны сцяг» і інш., арганізаваць спараную работу трактараў.

Дагаворы на сацыялістычнае спаборніцтва трактарыстамі выконваюцца добрасумленна. Аб гэтым сведчыць тое, што паміж брыгадамі няма вялікай разбежкі ў выкананні сельскагаспадарчых работ. Першае месца займае брыгада Апанаса Пронтіна, якая выканала гадавы план трактарных работ на 26,9 проц. Брыгада Дзмітрыя Асадчага некалькі адстала, затое больш зэканоміла гаручага. Адной з лепшых з'яўляецца брыгада Фёдара Сувіга, якая ўсе работы выканала дакладна па графіку і забяспечыла сяўбу ранніх яравых у першыя 6 дзён, даўшы на кожную сеялку па 120 гектараў.

Не абыходзяцца і без недахопаў. Напрыклад, мы мала закультывіравалі глебы. Упушчанае мы наверстваем зараз, культывіруючы глебу пад лён, бульбу і грэчку.

Новае, што мы ў гэтым годзе ажыццявілі,—гэта баранаванне азімых трактарамі на плошчы 367 гектараў. У раёне спачатку баяліся, што трактар сваімі гусеніцамі пакамечыць многа раслін. Аднак практыка паказала, што апасенні былі беспадстаўны. Жыта, забаранаванае трактарам у два сляды ў калгасе «Большавік», выгадна адрозніваецца ад жыта суседняга калгаса, які баранаваў коньмі.

Кіраўніцтва МТС і брыгадзіры строга прытрымліваюцца графіка тэхнічнага догляду, распрацаванага на ўвесь год. Выходзячы з гадавога задання, кожны ведае, колькі ён павінен выпрацаваць. Напрыклад, трактар № 25 пасля капітальнага рамонту ў мінулым годзе выпрацаваў 873 гектары. На 1941 год яму запланавана 500 гектараў. Пасля апрацоўкі трактарам 22 гектараў робіцца яго тэхнічны агляд № 3 (змяняецца масла ў карбюратары, рэгуліруюцца пярэднія калёсы, ачышчаюцца свечы, рэгуліруюцца заторы свеч, клапаны, робіцца падмацаванне знадворных балтоў і гаек на ўсёй машыне).

Пасля апрацоўкі 44 гектараў робіцца агляд № 4 (перацягваюцца падшыпнікі шатуноў, чысціцца маслёнкі насоса, прамываюцца падшыпнікі, рэгуліруецца магнето). Пасля 130 гектараў робіцца агляд № 5 (прамываюцца бакі, знадворныя і ўнутраныя сапуны, ачышчаецца нагар галоваж цыліндра матора, верхнія кольцы). Пасля 264 гектараў робіцца агляд № 6 (правяраецца матор, падшарваюцца клапаны і т. д.).

Усе гэтыя мерапрыемствы ажыццяўляюцца ў баразне. Яны і з'яўляюцца асновай круглагадовага рамонту.

Адначасова з выкананнем веснавых работ мы рыхтуемся да ўборкі ўраджаю. У майстэрні ідзе рамонт камбайнаў і малатарань. Рамонт уборачных машын пачаўся 2 мая,—на месяц раней чым у мінулым годзе. Ён будзе закончан не пазней 5 чэрвеня.

В. ЖЫГАЛКІН,
дырэктар Церахоўскай МТС.

★ ★ ★

Трактары не скарыстоўваюцца на поўную магутнасць

БАРАНАВІЧЫ. (Кар. «Звязды»). Многія сельгасарцелі вобласці, дзякуючы дружнай рабоце калгаснікаў, закончылі сяўбу каласавых і прыступілі да сяўбы бульбы. Да іх адносяцца калгасы імені Леніна, Казлоўшчынскага раёна, імені Сталіна, Жалудоцкага раёна, імені Молатава, Дзятлаўскага раёна, і многія іншыя.

Удзельнік Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўкі 1941 года—калгас імені 17 верасня, Нясвіжскага раёна, своечасова справіўся з палявымі работамі і [illegible] суседняму калгасу імені Цімашэнка.

[illegible]

Я. КАЧАН.

Адзін з перадавых у Гарадзішчанскім раёне—калгас «Новы шлях» (Баранавіцкая обласць) заканчвае сяўбу зернавых

Фото К. Якубовіча. (БЕЛТА).

★ ★ ★

Зводка Наркамзема БССР

АБ ХОДЗЕ ВЫКАНАННЯ ПЛАНА ВЕСНАВОЙ СЯЎБЫ на 15 мая 1941 г.

ОБЛАСЦІ	Усяго пасеяна яравых: Гектараў	Усяго пасеяна яравых: Проц.	У тым ліку: Ільну: Гектараў	Ільну: Проц.	Бульбы: Гектараў	Бульбы: Проц.	Пасеяна шматгадовых падпакроўных траў калгасамі ў проц.	Вывезена гною ў проц. да плана
Віцебская	186368	43,9	33003	39,9	6882	9,9	38,1	67,4
Гомельская	153946	63,3	14562	82,7	32790	52,9	35,6	63,7
Магілеўская	257259	51,1	35838	61,9	19189	18,0	41,6	64,7
Мінская	214801	57,8	14406	54,6	32890	37,4	54,8	65,7
Палеская	110795	62,9	8292	79,7	31977	79,0	44,2	59,6
Баранавіцкая	304165	75,0	14705	60.8	63665	55,6	54,9	116,6
Беластоцкая	322662	80,9	8310	59,1	59476	46,7	46,2	83,7
Брэсцкая	163715	75,4	5402	60,0	55258	69,1	53,3	53,3
Вілейская	169934	51,1	7984	21,1	17335	23,3	30,7	43,3
Пінская	70822	72,6	6064	80,9	24448	64,3	40,1	41,4
Усяго па БССР	1954467	61,6	148566	51,7	343910	43,0	43,6	64,6
Было на 10/V—41 г.	1202319	37,9	78375	27,3	136468	17,1	33,5	59,9
Было на 15/V—40 г.	2971959	87,1	274091	95,4	714154	81,2	—	—

СПРАВАЗДАЧНА-ЭКАНАМІЧНЫ АДДЗЕЛ НАРКАМЗЕМА БССР

Зводка аб выкананні плана веснавой сяўбы ў соўгасах Наркамсоўгасаў БССР на 15 мая 1941 г.

ОБЛАСЦІ	Усяго пасеяна яравых: Гектараў	Усяго пасеяна яравых: У проц. да плана	У т. л. каласавых зернавых: Гектараў	У т. л. каласавых зернавых: У проц. да плана
Мінская	1990	25,7	1564	49,3
Гомельская	1890	61,2	1211	90,4
Віцебская	840	26,5	699	45,9
Магілеўская	2004	54,7	1363	85,5
Палеская	3011	81,5	1723	98,3
Вілейская	450	22,7	383	41,0
Баранавіцкая	1763	51,7	1336	85,5
Беластоцкая	1344	70,8	868	101,4
Брэсцкая	339	68,6	178	97,3
Пінская	8	10,7	6	18,8
Усяго па НКСГ БССР	13639	46,7	9331	72,1

НАРКАМСОЎГАСАЎ БССР

Закончылі сяўбу каласавых

БРЭСТ, 17 мая. Калгасы і аднаасобнікі вобласці поўнасцю закончылі сяўбу каласавых культур. План выканан на 111,2 проц. Калгасы Кляшчэльскага раёна выканалі план сяўбы яравых на 104,3 процанта.

Ва ўсіх калгасах Сямяціцкага раёна сяўба праведзена радковым спосабам, высокасортным, пратручаным насеннем.

* * *

НЕСВІЖ, 17 мая. На 17 мая Несвіжскі раён выканаў план сяўбы каласавых і ільну. Засеяна 16.060 гектараў. План пасадкі бульбы выканан на 70 процантаў. Зараз паўсямесна разгарнулася сяўба грэчкі і агародных культур.

На калгасных палях паявіліся дружныя ўсходы аўса, ячменю і ільну. Суцэльным зялёным аксамітам пакрыліся палі калгасаў імені 17 верасня, імені Варашылава і імені Калініна. Калгаснікі рыхтуюцца да падкормкі пасеваў.

* * *

ВАЛКАВЫСК, 17 мая. Калгасы і аднаасобнікі раёна закончылі сяўбу каласавых культур. Зараз дружна праходзіць сяўба ільну і бульбы.

(БЕЛТА).

АСВАЙВАЮЦЬ АСУШАНЫЯ БАЛОТЫ

ЧАУСЫ. У раёне ўсё шырэй разгортваюцца меліяратыўныя работы. Першымі пачалі асушку балот калгаснікі сельгасарцелі «Перамога». За апошнія тры дні яны пракапалі 300 пагонных метраў канаў. Калгаснік Шапёткін Захар штодзённа перавыконвае нормы выпрацоўкі. 16 мая ён выкінуў 42 кубаметры зямлі.

Адначасова ў калгасе «Перамога» пачалі асваенне асушаных балот. Узарана 30 гектараў тарфянікаў. На асушаным балоце пасеяна ўжо 12 гектараў аўса, 3 гектары кок-сагыза, 13 гектараў адведзена пад гародніну.

Чацверты дзень працуюць на асушцы балот калгаснікі сельгасарцелі імені Кірава. Яны пракапалі 100 метраў магістральнага канала. Таксама выйшлі на меліяратыўныя работы калгаснікі сельгасарцелі «XV Акцябр», «Новая дружба», імені Сталіна і іншыя.

(БЕЛТА).

ПАЗЫКІ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ ДЗЯРЖАВЫ

А. ЗВЕРЭЎ
Народны Камісар фінансаў Саюза ССР

Агульнавядома велізарная папулярнасць совецкіх дзяржаўных пазык. Выпуск кожнай пазыкі сустракае ўсенароднае адабрэнне ў нашай краіне. Падпіска на пазыку нязменна ператвараецца ў магутную дэманстрацыю совецкага патрыятызма, любві і адданасці народа справе партыі Леніна—Сталіна.

Шырокая зацікаўленасць працоўных СССР у пазыках, выпускаемых совецкай дзяржавай, грунтуецца на тым, што гэтыя пазыкі служаць справе народа, справе комунізма. Велізарныя фінансавыя рэсурсы, якія мае совецкая дзяржава, у тым ліку і сродкі, атрымліваемыя шляхам пазык, накіроўваюцца на развіццё народнай гаспадаркі, умацаванне абароннай магутнасці і ўздым культурнага ўзроўню працоўных.

Развіццё дзяржаўных пазык цесна звязана з усім ходам соцыялістычнага будаўніцтва ў нашай краіне. Выпуск першых пазык адносіцца да таго перыяда, калі Совецкі Саюз, кіруемы партыяй большэвікоў, прыступіў да аднаўлення народнай гаспадаркі, разбуранай іншаземнай інтэрвенцыяй і грамадзянскай вайной.

З таго часу дзяржаўныя пазыкі з'яўляюцца пастаяннай крыніцай атрымання совецкай дзяржавай дадатковых сродкаў для ўмацавання эканамічнай і абароннай магутнасці нашай радзімы.

Сама назва нашых пазык гаворыць аб іх назначэнні—Пазыка Індустрыялізацыі, Пазыка «Пяцігодка ў чатыры годы», Пазыка Другой Пяцігодкі, Пазыка Трэцяй Пяцігодкі. У гэтых назвах заключаны баявыя лозунгі, пад якімі партыя Леніна—Сталіна вяла нашу краіну ад перамогі да перамогі.

Новую выдатную старонку ў гісторыі развіцця совецкіх дзяржаўных пазык прадстаўляюць сабой вынікі размяшчэння Пазыкі Трэцяй Пяцігодкі (выпуск трэцяга года), па якой нядаўна закончаны разлікі з падпісчыкамі. Каля 60 мільёнаў чалавек падпісаліся на гэтую пазыку на 9 мільярдаў 433 мільёны рублёў.

За 10 год колькасць падпісчыкаў на пазыку ўзрасла ў 5 разоў, а сума падпіскі павялічылася ў 9 разоў. Такім чынам з года ў год расшыраецца круг трымальнікаў совецкіх дзяржаўных пазык, і яшчэ быстрэй расце размер падпіскі працоўных.

Штогодняе павелічэнне сумы размяшчэння пазык грунтуецца на быстрым росце народнага даходу краіны, росце заработнай платы рабочых і служачых, росце даходаў калгаснікаў. За тры годы трэцяй пяцігодкі народны даход павялічыўся з 96 мільярдаў у 1937 годзе да 125,5 мільярда рублёў у 1940 годзе, г. зн. на 30 процантаў; фонды заработнай платы па галінах гаспадаркі, прадугледжаных у трэцяй пяцігодцы, узраслі за той-жа час з 82,2 мільярда рублёў да 123,7 мільярда рублёў, г. зн. у паўтара раза; грашовыя даходы калгасаў узраслі з 14,2 мільярда рублёў у 1937 годзе да 18,3 мільярда рублёў у 1939 годзе, г. зн. амаль на 30 процантаў.

А як узрасла за той-жа перыяд падпіска працоўных на дзяржаўныя пазыкі? Падпіска рабочых, служачых і іншага гарадскога насельніцтва складала ў 1937 годзе 4.186 мільёнаў рублёў, а ў 1940 годзе — 7.830 мільёнаў рублёў, г. зн. павялічылася амаль на 90 процантаў. Яшчэ больш быстрымі тэмпамі расце размяшчэнне пазыкі на сяле: калгаснікі і сяляне-аднаасобнікі ў 1937 годзе набылі аблігацый на 746 мільёнаў рублёў, у 1939 годзе — на 1.138 мільёнаў рублёў (рост на 52 проценты); у 1940 годзе — 1.603 мільёны рублёў (рост у параўнанні з 1937 годам на 115 процантаў).

У гэтых лічбах ярка выражана гарачае імкненне рабочых, калгаснікаў і совецкай інтэлігенцыі ўмацоўваць магутнасць соцыялістычнай радзімы не толькі самаадданай працай, але і сваімі сродкамі. Совецкі народ з вялікай гатоўнасцю добраахвотна ўдзельнічае сваімі сродкамі ў ажыццяўленні велічных народнагаспадарчых планаў сталінскіх пяцігодак. Яркім выражэннем энтузіязма працоўных нашай краіны служыць той факт, што з года ў год сума падпіскі на пазыку перавышае выпускную суму пазыкі.

Так, у 1937 годзе Пазыка Умацавання Абароны Саюза ССР была выпушчана на 4.000 мільёнаў рублёў, а падпіска на яе склала 4.932 мільёны рублёў. У 1938 годзе сума пазыкі Трэцяй Пяцігодкі (выпуск першага года) была ўстаноўлена ў 5.000 мільёнаў рублёў, а падпіска дасягнула 5.928 мільёнаў рублёў. У 1939 годзе падпіска на Пазыку Трэцяй Пяцігодкі (выпуск другога года) выразілася ў 7.637 мільёнаў рублёў пры суме выпуску пазыкі ў 6.000 мільёнаў рублёў, — нарэшце, у 1940 годзе працоўныя падпісаліся на Пазыку Трэцяй Пяцігодкі (выпуск трэцяга года), як указана вышэй, на 9.433 мільёны рублёў пры ўстаноўленай суме пазыкі ў 8.000 мільёнаў рублёў.

За годы сталінскіх пяцігодак совецкая дзяржава атрымала ў пазыку ад насельніцтва 45,6 мільярдаў рублёў, у тым ліку за першую пяцігодку 5,9 мільярда рублёў, за другую пяцігодку 19 мільярдаў рублёў і за тры годы трэцяй пяцігодкі — 20,7 мільярда рублёў.

Для таго каб уявіць сабе значэнне гэтых сум, дастаткова супаставіць іх з аб'ёмам капітальных укладанняў у народную гаспадарку. Як вядома, капітальныя ўкладанні ў народную гаспадарку склалі ў першай пяцігодцы 51 мільярд рублёў, у другой пяцігодцы — 115 мільярдаў рублёў і за тры годы трэцяй пяцігодкі—108 мільярдаў рублёў. Значыць, сродкі ад пазык склалі звыш 11 процантаў усёй сумы капіталаўкладанняў у першай пяцігодцы, каля 17 процантаў у другой пяцігодцы і звыш 19 процантаў у прайшоўшыя годы трэцяй пяцігодкі.

Цяжка пераацаніць значэнне гэтых лічбаў. Яны гавораць аб тым, што прыкладна кожны пяты завод і фабрыка, кожная пятая вугальная шахта і нафтавая вышка, кожная пятая школа і больніца пабудаваны ў годы трэцяй сталінскай пяцігодкі за кошт сродкаў ад дзяржаўных пазык.

Такім чынам сродкі, змяшчаемыя працоўнымі СССР у дзяржаўныя пазыкі, садзейнічаюць павелічэнню грамадскага багацця краіны, уздыму культуры, росту матэрыяльнага становішча працоўных, умацаванню эканамічнай і абароннай магутнасці краіны.

Але не толькі гэтым вызначаюцца выгады, атрымліваемыя насельніцтвам па пазыках. Совецкая дзяржава штогод выплачвае велізарныя сумы выйгрышаў і процантаў па пазыках. За годы сталінскіх пяцігодак працоўныя атрымалі выйгрышаў і процантаў (уключаючы кошт пагашаных аблігацый) 7,1 мільярда рублёў, у тым ліку толькі за 1940 год—звыш 900 мільёнаў рублёў.

На ўсіх этапах соцыялістычнага будаўніцтва дзяржаўным пазыкам належыць вялікая роля. Яна асабліва вялікая ў сучаснай складанай міжнароднай абстаноўцы. Гэта абстаноўка настойліва патрабуе замацаваць самастойнасць і незалежнасць нашай народнай гаспадаркі ад капіталістычнага акружэння, не быць залежнымі ад капіталістычнай гаспадаркі, асабліва ў металургіі і машынабудаўніцтве. Нам трэба ўсямерна развіваць соцыялістычную вытворчасць ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі, не дапусціць дыспрапорцый у народнай гаспадарцы, а магчымасць прарыву перакрыць павелічэннем і стварэннем новых дзяржаўных рэзерваў.

На выкананне гэтых задач накіраван народнагаспадарчы план 1941 года, адобраны XVIII Усесаюзнай канферэнцыяй ВКП(б). Большэвіцкая партыя, совецкі ўрад, увесь наш народ, згуртаваны вакол вялікага Сталіна, вядуць барацьбу за выкананне і перавыкананне гэтага плана новых перамог комунізма.

Для выканання плана 1941 года патрэбны велізарныя сродкі. Толькі па дзяржаўнаму бюджэту Саюза ССР расходы складуць амаль 216,1 мільярда рублёў, з іх каля 73,2 мільярда рублёў асігнавана на патрэбы народнай гаспадаркі, каля 47,9 мільярда рублёў накіроўваецца на соцыяльна-культурныя мерапрыемствы і 70,9 мільярда рублёў будзе зрасходавана на далейшае ўмацаванне ваеннай магутнасці нашай краіны.

Усе неабходныя сродкі совецкая дзяржава атрымлівае за кошт сваіх унутраных рэсурсаў, не прыбягаючы да кабальных крэдытаў і пазык са зне. У даходах дзяржаўнага бюджэта рашаючую ролю адыгрываюць накапленні соцыялістычнай прамысловасці, транспарта, гандлю і сельскай гаспадаркі.

У дзяржаўным бюджэце на 1941 год прадугледжаны таксама паступленні 10.475 млн. рублёў ад пазык, рэалізуемых па падпісцы сярод насельніцтва. Такім чынам, дзяржаўныя пазыкі ў чацвертым годзе трэцяй сталінскай пяцігодкі будуць служыць значнай крыніцай сродкаў для выканання задач, пастаўленых у 1941 годзе перад нашай краінай рашэннямі XVIII партыйнай канферэнцыі.

ЗА РУБЯЖОМ

Вайна ў Еўропе, Афрыцы і Азіі

(Дзённік ваенных дзеянняў)

На англа-германскім фронце найбольшую актыўнасць праяўляла авіяцыя. Германскія самалёты, паведамляецца ў зводцы германскага камандавання, бамбардавалі на працягу мінулых сутак англійскія аэрадромы. У ноч на 17 мая група германскіх бамбардыроўшчыкаў атакавалі ваенныя прадпрыемствы і базы снабжэння англійскага горада ў Цэнтральнай Англіі. [illegible] таксама аперацыі германскіх узброеных сіл на моры. Паведамляецца аб затапленні 8 англійскіх гандлёвых параходаў.

Днём 16 мая, перадае агенцтва Рэйтэр, англійскія самалёты бамбардавалі германскія суда паблізу нарвежскага ўзбярэжжа. У ноч на 17 мая злучэнні англійскіх бамбардыроўшчыкаў зрабілі налёт на Кёльн. Невялікія сілы англійскай авіяцыі бамбардавалі докі Булоні (Францыя).

Аперацыі ў Міжземным моры паранейшаму абмяжоўваюцца дзеяннямі авіяцыі. У ноч на 16 і днём 16 мая, гаворыцца ў зводцы германскага камандавання, германскія самалёты бамбардавалі аэрадромы і партовыя пабудовы вострава Мальта. Англійская авіяцыя, адзначаецца ў камюніке італьянскага камандавання, зрабіла налёт на грэчаскія аэрадромы, занятыя немцамі.

У Паўночнай Афрыцы, указваецца ў германскай зводцы, англійскія часці, занятыя 15 мая Солум і форт Капуцо, адступілі пад націскам германскіх і італьянскіх войск на ўсход. Карэспандэнт агенцтва Рэйтэр, які знаходзіцца з перадавымі часцямі англійскіх войск у Заходняй пустыні, паведамляе, [illegible]

Актыўны ўдзел у баях прымаюць ваенна-паветраныя сілы воюючых старон. [illegible]

[illegible] за ў Кірэнаіцы механізаваных часці, [illegible] бамбардыроўцы [illegible] кулямётаў. Знішчана многа грузавікоў з боепрыпасамі і гаручым. Зноў зроблен налёт на Бенгазі. Карэспандэнт агенцтва Рэйтэр, [illegible]

Ва Усходняй Афрыцы, у Абісініі, [illegible] Амба-Алагі. [illegible]

Паводле камандавання англійскіх паветраных сіл на Бліжнім Усходзе [illegible]

У Іраку, [illegible] іракскай арміі, [illegible] Басры, [illegible] Іракскія самалёты зрабілі налёт на Хабанію.

У камюніке камандавання англійскіх паветраных сіл на Бліжнім Усходзе паведамляецца, [illegible] (Пальміра) [illegible]

17 мая. (ТАСС).

РАСШЫРЭННЕ НЕБЯСПЕЧНАЙ ДЛЯ ПЛАВАННЯ ЗОНЫ У МІЖЗЕМНЫМ МОРЫ

ЛОНДАН, 17 мая. (ТАСС). Як перадае агенцтва Рэйтэр, урад паведаміў аб расшырэнні граніц зоны ў Міжземным моры, аб'яўленай у якасці небяспечнай для суднаходства. [illegible]

ХРЫСТО КАЛФОЎ — СТАРШЫНЯ БАЛГАРСКАГА ПАРЛАМЕНТА

СОФІЯ, 17 мая. (ТАСС). 15 мая старшыня балгарскага парламента Лагафетаў падаў у адстаўку. Учора на яго месца выбраны урадавы дэпутат Хрысто Калфоў, які быў да апошняга часу старшынёй парламенцкай камісіі па замежных справах.

ЗАМЕЖНЫМ КАРЭСПАНДЭНТАМ ЗАБАРОНЕН ПРАЕЗД ПРАЗ СІРЫЮ

НЬЮ-ЙОРК, 17 мая. (ТАСС). Паводле паведамлення газеты «Нью-Йорк таймс» з Анкары, замежным карэспандэнтам забаронен праезд праз Сірыю.

ЗАЯВА ХЭЛА

ВАШЫНГТОН, 17 мая. (ТАСС). [illegible]

РАСШЫРЭННЕ ПАЎНАМОЦТВАЎ ПРЭЗІДЭНТА ЗША

НЬЮ-ЙОРК, 17 мая. (ТАСС). [illegible]

ДЖЭЙМС РУЗВЕЛЬТ НАВЕДАЎ ЕГІПЕЦКАГА КАРАЛЯ ФАРУКА

НЬЮ-ЙОРК, 17 мая. (ТАСС). Як паведамляе агенцтва Юнайтэд Прэс, Джэймс Рузвельт наведаў егіпецкага караля Фарука і ўручыў яму пісьмо ад прэзідэнта ЗША Рузвельта.

ПРЫБЫЦЦЁ ІТАЛЬЯНСКІХ САМАЛЁТАЎ У ІРАК

РЫМ, 17 мая. (ТАСС). Як паведамляе агенцтва Стэфані з Стамбула, там стала вядома, што на аэрадромы Іракa прыбылі італьянскія самалёты.

КАЛЕНДАР ПАМЯТНЫХ ДАТ

18 мая 1800 года памёр вялікі рускі палкаводзец А. В. Суворaў. Імя Суворава ўвайшло ў гісторыю, як адно з самых яркіх імён гераічнага мінулага рускага народа. Кінбурн, Очакаў, Фокшаны, Рымнік, Ізмаіл, Нові, пераход праз Альпы, [illegible]

[illegible]

19 мая 1825 года памёр [illegible] французскі сацыяліст-утапіст Сен-Сімон. [illegible]

[illegible]

4 годы назад — 21 мая 1937 года [illegible] на Паўночным полюсе [illegible]

[illegible] маглі перамагчы бальшавікі.

Гераічныя савецкія палярнікі апракінулі ўсе старыя ўяўленні аб Арктыцы. Яны ўнеслі неацэнімы ўклад у навуку, яны з'явіліся сапраўднымі наватарамі яе.

Савецкі народ заўсёды з удзячнасцю будзе памятаць подвігі гераічных зімоўшчыкаў дрэйфуючай станцыі «Паўночны полюс».

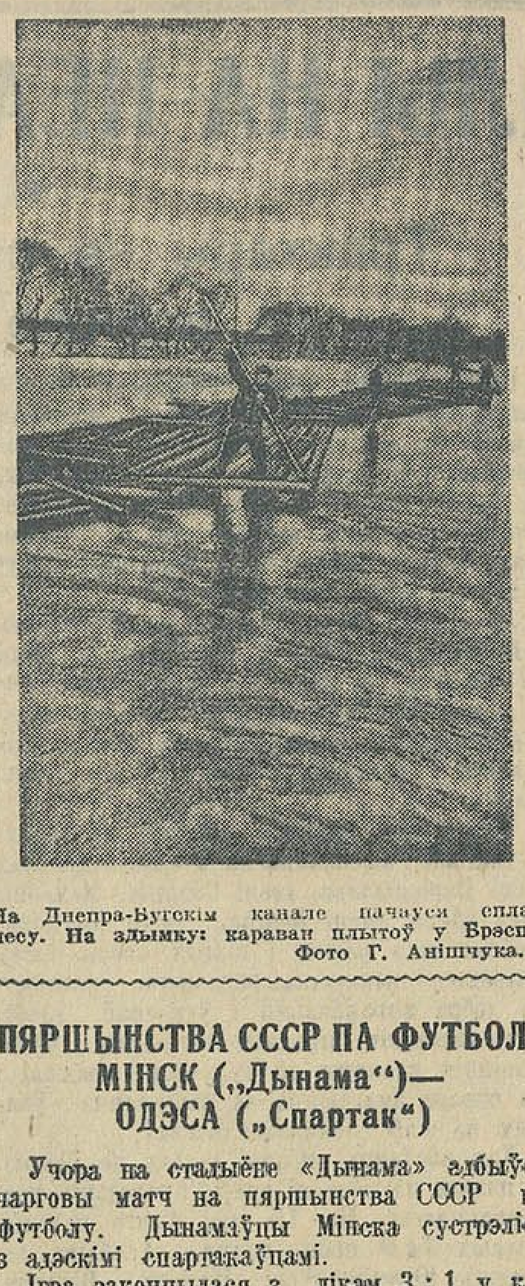

На Днепра-Бугскім канале пачаўся сплаў лесу. На здымку: караван плытоў у Брэсце. Фото Г. Анішчука.

ПЯРШЫНСТВА СССР ПА ФУТБОЛУ МІНСК („Дынама“)— ОДЭСА („Спартак“)

Учора на стадыёне «Дынама» адбыўся чарговы матч на пяршынства СССР па футболу. Дынамаўцы Мінска сустрэліся з адэскімі спартакаўцамі.

Ігра закончылася з лікам 3 : 1 у карысць «Спартака».

Наступную сустрэчу мінскія дынамаўцы правядуць 22 мая ў Ленінградзе са сваімі аднаклубнікамі. 10 чэрвеня на мінскім стадыёне «Дынама» яны сустрэнуцца з чэмпіёнам СССР па футболу—камандай маскоўскага «Дынама».

НАВУКОВАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ СТУДЭНТАЎ

Студэнты Мінскага педагагічнага інстытута імені Горкага актыўна ўдзельнічаюць у навукова-даследчай рабоце. На кожным факультэце арганізаваны навукова-даследчыя гурткі. Лепшыя самастойныя працы студэнтаў абмяркоўваюцца ў гуртках і на канферэнцыях.

Днямі на навуковай канферэнцыі студэнтаў літаратурнага факультэта быў зроблен рад дакладаў па літаратуры і мове. Сталінскі стыпендыят студэнт 4-га курса Родаў прачытаў цікавы даклад на тэму «Праблема рэвалюцыйнага мастацтва ў творчасці Маякоўскага», студэнтка 4-га курса Барсток — на тэму «Вобраз Леніна ў паэзіі Маякоўскага».

Найбольш каштоўныя даклады будуць надрукаваны ў вучоных запісках інстытута.

Шчаціна-моечная машына

Да апошняга часу мойка шчаціны на прадпрыемствах Беларусі праводзілася ручным спосабам. Гэта была цяжкая работа. Рабочым прыходзілася ўдыхаць шкодныя для арганізма шчолачныя выпарэнні.

Канструктар мінскага машынабудаўнічага завода ім. Кірава тав. Галко распрацаваў праект шчаціна-моечнай машыны. Вопытны экземпляр такой машыны пабудован эксперыментальнай майстэрняй Дома тэхнікі і поўнасцю вытрымаў іспыты. Машына механізуе працэс мойкі шчаціны і павялічвае прадукцыйнасць працы.

У бліжэйшы час шчаціна-моечная машына будзе ўстаноўлена на гомельскай шчаціннай фабрыцы «Чырвоны Кастрычнік».

Кадры маладых урачоў

Віцебскі дзяржаўны медыцынскі інстытут — адна з буйнейшых навучальных устаноў рэспублікі. Тут навучаецца 1.100 студэнтаў. Інстытут мае 13 клінік, бібліятэку на 40 тыс. тамоў, шматлікія лабараторыі. Нядаўна адкрыта новапабудаваная дзіцячая клініка.

За 6 год свайго існавання інстытут даў краіне каля 400 урачоў. Цяпер ідзе падрыхтоўка да чарговага выпуску. Вучобу заканчваюць 185 чалавек. Большасць з іх накіроўваецца на работу ў раёны. Дзяржаўныя экзамены па паталагічнай анатоміі ўжо закончыліся. 30 процантаў студэнтаў здалі іх на «выдатна», 33 проценты — на «добра». 19 мая пачнуцца дзяржаўныя экзамены па тэрапіі. У новым вучэбным годзе ў інстытут будзе прынята 200 чалавек.

Вывучэнне народных гаворак

Інстытут мовы і літаратуры Акадэміі навук БССР прадаўжае работу па вывучэнню народных гаворак насельніцтва заходніх абласцей рэспублікі, распачатую ў мінулым годзе. З гэтай мэтай днямі адправілася новая экспедыцыя ў Баранавіцкую вобласць. Навуковыя работнікі правядуць даследванне і запіс народных гаворак на тэрыторыі Лідскага, Васілішкаўскага і Парэцкага раёнаў. У ліпені будзе накіравана другая экспедыцыя ў паўднёвыя раёны заходніх абласцей. У экспедыцыі прымуць удзел аспіранты мінскага педінстытута імені Горкага.

Коратка

⊙ Баранавіцкі беларускі абласны драматычны тэатр паказаў прэм'еру «Севільскі цырульнік». Падрыхтавана да пастаноўкі п'еса лаўрэата Сталінскай прэміі К. Крапівы—«Хто смяецца апошнім».

⊙ Упарадкоўваюцца вуліцы Оршы. У гэтым годзе будзе забрукавана больш 2.000 кв. метраў і капітальна адрамантавана 2.400 квадратных метраў маставых.

⊙ Віцебская інструментальна-мэблевая фабрыка асвоіла вытворчасць новых відаў мэблі. У гэтым годзе фабрыка выпусціць 1.000 поўбуфетаў, 1.000 камодаў, 500 ардынарных люстэркавых шафаў і інш.

Па слядах выступленняў „Звязды“

„АДЗІН ГРОШ“

11 мая ў газеце «Звязда» была змешчана заметка пад загалоўкам «Адзін грош». У ёй паведамлялася, што ў магазіне Мінхарчгандля № 141 самавольна павысілі цэны на баранкі. Замест устаноўленай цаны за баранак 24½ капейкі бралі з пакупніка пры продажу некалькіх баранкаў па 25 капеек.

Зараз Наркамгандаль БССР аддаў распараджэнне ўсім абласным гандлёвым аддзелам рэспублікі ўстанавіць строгі кантроль за тым, каб касіры і прадаўцы магазінаў, работнікі разноснага і развознага гандлю поўнасцю разлічваліся з пакупнікамі.

Акрамя таго абласным гандлёвым аддзелам прапанавана даць распараджэнне гандлюючым арганізацыям аб вывешванні ва ўсіх хлебных магазінах прэйс-курантаў цэн і таблічак з прозвішчамі загадчыкаў магазінаў і прадаўцоў.

Адначасова дырэкцыя Мінхарчгандля паведаміла рэдакцыю, што факты, указаныя ў заметцы, поўнасцю пацвердзіліся. За павышэнне цэн на баранкі прадаўшчыца Рогава знята з работы. За допушчэнне павышэння цэн таксама знята з работы загадчык магазіна Шварц.

ШАХМАТЫ

Шахматны чэмпіянат БССР.

Мы прыводзілі ўжо некалькі пазіцый шахматнага чэмпіяната БССР. Сёння даём адну з лепшых партый, сыграную чэмпіёнам БССР майстрам Верасавым. Белымі іграе майстар Верасаў, чорнымі — Камісарук.

Французская партыя

1.	e2—e4	e7—e6
2.	d2—d4	d7—d5
3.	Кb1—c3	Сf8—b4
4.	e4—e5	c7—c5
5.	a2—a3	Сb4 : c3+
6.	b2:c3	Фd8—a5 [1]
7.	Фd1—d2!	Кb8—c6
8.	Кg1—f3	Кg8—e7
9.	d4:c5	Кe7—g6
10.	Фd2—e3	Фa5—c7 [2]
11.	Сf1—b5	0—0
12.	Сb5:c6!	b7 : c6
13.	c3—c4	Сc8—a6
14.	h2—h4 [3]	Кg6—e7
15.	h4—h5!	Кe7—f5
16.	Фe3—c3	d5—d4
17.	Фc3—d3	Фc7—a5+
18.	Сc1—d2	Фa5—a4
19.	Сd2—b4	Сa6 : c4
20.	Фd3 : c4	a7—a5
21.	g2—g4	Кf5—h6
22.	Фc4—d3	a5 : b4
23.	Кf3—g5! [4]	здаўся.

(Гл. дыяграму).

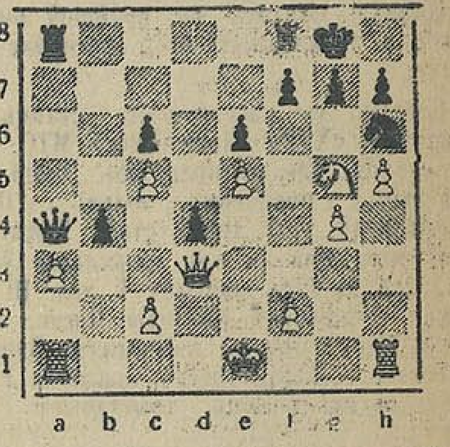

ЗАЎВАГІ: 1. Дэбют разыгран «па навейшых узорах». Але апошні ход чорных нам здаецца пачаткам памылковай тактыкі перанясення ігры на ферзевы фланг у той час, як пазіцыя ракіроўкі пакінута зусім без абароны. Усё-ж пастраенне белых прадугледжвае атаку каралеўскага фланга пасля ракіроўкі.

2. Атака на пешку e5, зразумела, правільная, бо гэта пешка з'яўляецца «ключом» пазіцыі. Але зноў чорныя атакуюць празмерна прамалінейна, не прадумаўшы наступнага ходу белых, які абвяргае атаку.

3. Пазіцыю чорных ужо нельга абараніць. Ігра белых паказвае ўзор тыпічнай атакі пазіцыі караля ў французскай партыі, і партыю смела можна назваць вучэбнай, — да таго проста і ясна ўскрыта памылковасць усяго плана ігры чорных. Тут не відаць асобных памылак — проста стратэгіі белых нічога не было процідпастаўлена, за выключэннем некалькіх тактычных удараў далёка ад цэнтра бою.

4. Проста і ясна завяршае стратэгічны план атакі пазіцыі ракіроўкі чорных.

* * *

Нельга і без юмара. Пасля бурнай ігры (каралеўскі гамбіт!) партыя Серабрыйскі — Сташэўскі прышла да наступнай пазіцыі:

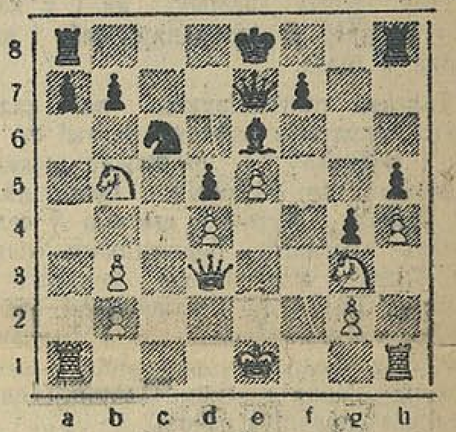

У бурным тэмпе паследавала: 1... Фe7—b4+ 2. Крe1—e2 Фb4 : b5 (!?). Белыя здаліся, бо павінна было паследаваць: 3. Фd3 : b5 Кc6 : d4+ 4. Кр — абы куды Кd4 : b5... А як вы думаеце?

ПАВЕДАМЛЕННІ

18 мая, у 11 гадзін дня, у вялікім зале Дома партыйных курсаў (Карла Маркса, 31) адбудзецца даклад аб міжнародным становішчы. Чытае дацэнт тав. Ефімаў.

Білеты можна купіць у Сталінскім РК КП(б)Б.

19 мая, у 8 гадзін вечара, у парткабінеце (Энгельса, 4) аддзел прапаганды і агітацыі Варашылаўскага РК КП(б)Б праводзіць лекцыю на тэму «Гістарычны матэрыялізм — марксісцка-ленінскае вучэнне аб грамадстве».

Лектар — дацэнт Юрыдычнага інстытута тав. Рубенчык.

Білеты — ў РК КП(б)Б.

Адказны рэдактар М. К. АСТАПЕНКА.

Дзяржаўны ордэна Леніна Вялікі тэатр оперы і балета БССР

18 мая ДОН-КІХОТ

Пачатак у 8 гадзін вечара.

19 /V—Чыо-Чыо-Сан

Першы беларускі дзяржаўны ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга драматычны тэатр

18 мая У СТЭПАХ УКРАІНЫ

Пачатак у 8 гадзін вечара.

Памяшканне Дзяржаўнага яўрэйскага тэатра БССР

ГАСТРОЛІ ДЗЯРЖАЎНАГА ПОЛЬСКАГА ТЭАТРА БССР

18 і 19 мая

П. Бамаршэ. ЖАНІЦЬБА ФІГАРО

Пастаноўка мастацкага кіраўніка тэатра А. Венгерка.

Пачатак спектакляў у 8 гадзін вечара.

Каса адкрыта з 1—3 і з 5—9 г. веч.

Па калектыўных заяўках прадастаўляецца скідка.

Акруговы тэатр Чырвонай Арміі ЗахАВА

Гастролі Дзяржаўнага тэатра музыкальнай камедыі БССР

18 мая «ХОЛОПКА»

Пачатак у 8 г. веч.

ДЗЯРЖЦЫРКУ (парк імені Горкага)

ПАТРЭБНЫ ПАКОІ ДЛЯ АРТЫСТАЎ.

Кінотэатр «Чырвоная зорка» ПАГРАНІЧНІКІ

Кінотэатр «Радзіма» ТАЯМНІЧЫ ВОСТРАЎ

Кінотэатр «Інтэрнацыянал» БАГАТАЯ НЯВЕСТА

Дзіцячы кінотэатр

Дзённыя сеансы «ЗОЛОТОЙ КЛЮЧИК»

Вячэрнія сеансы для дарослых

1. «В КУКОЛЬНОЙ СТРАНЕ».
2. СТАРЫ ДВОР.

Кінотэатр «Спартак» («Навіны дня»)

Дакументальны фільм НА МАРСКІХ РУБЯЖАХ

У БЛІЖЭЙШЫЯ ДНІ

ГЛЯДЗІЦЕ на экранах кінотэатраў рэспублікі

новы мастацкі фільм

Аўтары сцэнарыя А. Філімонаў, В. Дзістлер.

Рэжысёры: засл. дзеяч мастацтваў О. Праабражэнская, І. Праваў.

Аператар — А. Саладкоў.

Мастак — В. Іваноў.

Кампазітар — А. Варламаў.

У ГАЛОЎНЫХ РОЛЯХ:

нар. арт. РСФСР ордэнаносец В. Гардзін,

засл. арт. РСФСР ордэнаносец А. Чэбан,

артысты: І. Пераверзаў, А. Казанская, Л. Занкоўская, Р. Плят, М. Дзяржавін.

НКМТП БССР

МІНСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ПОЛІТЭХНІКУМ

аб'яўляе прыём студэнтаў

НА 1 КУРС УСІХ АДДЗЯЛЕННЯЎ І СПЕЦЫЯЛЬНАСЦЕЙ НА 1941/42 ВУЧЭБНЫ ГОД У КОЛЬКАСЦІ 350 ЧАЛАВЕК.

Політэхнікум рыхтуе:

ТОРФА-МЕХАНІЧНАЕ АДДЗЯЛЕННЕ — тэхнікаў па эксплаатацыі, будаўніцтву і механізацыі торфзаводаў;

ГІДРАТЭХНІЧНАЕ АДДЗЯЛЕННЕ — гідратэхнікаў па будаўніцтву каналаў, рэгуліраванню рэк, будаўніцтву гідрастанцый;

ЭЛЕКТРАТЭХНІЧНАЕ АДДЗЯЛЕННЕ — тэхнікаў па мантажу і эксплаатацыі высокавольтных ліній, установак і малых ГЭС;

ТАПАГРАФІЧНАЕ АДДЗЯЛЕННЕ — тэхнікаў па правядзенню тапаграфічных здымкаў і пошукаў.

Тэрмін навучання ў політэхнікуме ад 2 год да 3 год 10 месяцаў, у залежнасці ад спецыяльнасці.

У перыяд навучання студэнты, пачынаючы з першага курса, праходзяць вытворчую практыку ў розных прамысловых раёнах СССР.

ПРАВІЛЫ ПРЫЁМУ

У політэхнікум прымаюцца асобы, ва ўзросце 15—30 год, маючыя адукацыю не ніжэй сямігодкі.

Усе паступаючыя здаюць прыёмныя іспыты за 7 класаў сярэдняй школы па прадметах: беларускай, рускай мове, матэматыцы, геаграфіі, Канстытуцыі.

Выдатнікі, скончыўшыя сямігодку ў 1941 годзе, прымаюцца ў політэхнікум без іспытаў.

Усе жадаючыя паступіць у політэхнікум падаюць на імя дырэктара заяву, да якой прыкладаюць наступныя дакументы: атэстат аб сканчэнні НСШ (у арыгінале), метрычны выпіс, даведку аб стане здароўя, дзве фотакарткі, аўтабіяграфію; для адказу неабходна прыкласці паштовых марак на 30 кап.

ПРЫЁМ ЗАЯЎ З 15 МАЯ ПА 10 ЖНІЎНЯ.

ПРЫЁМНЫЯ ІСПЫТЫ З 1 ЧЭРВЕНЯ ПА 15 ЖНІЎНЯ.

ПАЧАТАК ЗАНЯТКАЎ З 1 ВЕРАСНЯ 1941 года.

Прыехаўшыя на іспыты забяспечваюцца бясплатным інтэрнатам і пасцельнымі прыналежнасцямі.

Асобы, вытрымаўшыя прыёмныя іспыты і атрымаўшыя 2/3 ацэнак «выдатна» і 1/3 «добра», а таксама выдатнікі, залічаныя без іспытаў, забяспечваюцца стыпендыяй.

Даведкі аб прыёме вусна і пісьмова можна атрымаць штодзённа, апрача выходных дзён, у прыёмнай камісіі або па тэлефонах 21-951 і 25-231.

АДРАС ПОЛІТЭХНІКУМА: гор. МІНСК, вул. ПУШКІНА, д. № 59, МІНСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ПОЛІТЭХНІКУМ. (Трамваі №№ 1, 5 і 7).

ДЫРЭКЦЫЯ.

БЕЛДЗЯРЖПРОМБУДТРЭСТУ ПАТРАБУЮЦЦА ШТУКАТУРЫ.

Іншагароднім прадастаўляецца інтэрнат.

Адрас: Рэвалюцыйная, 3.

Тэл. 24-902, 23-824.

БЕЛАРУСКАЙ БАЗЕ «ОПТМЕТИЗ» ПАТРАБУЮЦЦА ЗАГАДЧЫК СКЛАДА І РАХУНКОВЫЯ РАБОТНІКІ.

Звяртацца па адрасу: Мінск, Даўгабродская, 92. Тэл. 20-644.

РАДЫЁПРАГРАМЫ

19 МАЯ, ПАНЯДЗЕЛАК

Ст. РВ-10

06.07—Эстрадны канцэрт. 8.48—Артыкул— «Поўнасцю выканаць план лесасплаву». 10.00—Перадача для дзяцей. Шынклер— «Мы—камсамольцы». 17.00—Перадача для піянераў і ст. школьнікаў. Іван Франко— «Барыслаў смяецца». 17.45—Музыкальны антракт. 18.00—Канцэрт абароннай музыкі. 18.15—Літаратурная перадача. «Літаратура Савецкай Арменіі». 19.30—Канцэрт украінскай народнай песні. 20.00—Сцэны з камедыі Гальдоні «Трактыршчыца». 20.45—Гутарка — «Як змагацца з пажарамі, выкліканымі запальваючымі бомбамі». 21.05—Канцэрт майстроў беларускага мастацтва. 22.30—Мантаж камічнай оперы Дэліба — «Так сказал король».

Ст. РВ-85

9.30—Песні савецкіх кампазітараў. 11.45—Артыкул сакратара Баранавіцкага гаркома КП(б)Б — «Вынікі работы прадпрыемстваў гор. Баранавічы за першы квартал і задачы далейшай работы». 17.30—Канцэрт. Пракоф'еў — «Здравіца». 18.15—Перадача — «Рашэнні XVIII Усесаюзнай партканферэнцыі ў дзеянні». 18.30—Выступленне піяністкі Леў. 21.05—Літаратурная перадача на яўр. мове. Я. Купала — «Над ракой Арэсай». 21.35—Канцэрт беларускай музыкі.

20 МАЯ, АЎТОРАК

Ст. РВ-10

06.07—1. Літаратурная перадача. Шолахаў — «Ціхі Дон». 2. Урыўкі з опер Вердзі і Пучыні. 10.00—Перадача для дзяцей. — «Жыццё школы». 10.10—Перадача для дашкольнікаў і мал. школьнікаў. «Папанін на полюсе». 11.00—Лекцыя — «Партыя бальшавікоў на чале ўлады» (для нізавога звяна). 17.00—Перадача для піянераў і ст. школьнікаў. Я. Колас — «Раніца ў нядзельку» і «Дырэктар» (з паэмы «Новая зямля»). 17.45—Літаратурная перадача на яўр. мове. Навелы Т. Ген. 18.15—Беларускія народныя песні. 19.30—Канцэрт. Баявыя песні Чырвонай Арміі. 20.15—Лекцыя ў дапамогу вывучаючым марксізм-ленінізм — «Партыя бальшавікоў на чале ўлады» (лекцыя 11-я для нізавога звяна). 21.05—Канцэрт. 22.00—Трансляцыя канцэрта з Каўнаса.

Ст. РВ-85

17.30—Перадача на польскай мове, прысвечаная заканчэнню вучэбнага года. 18.15—Рамансы рускіх кампазітараў.

21 МАЯ, СЕРАДА

Ст. РВ-10

06.07—Мантаж аперэты Одрана — «Красное солнышко». 10.00—Перадача для мал. школьнікаў. А. Талстой — «Залаты ключык або прыгоды Бураціна». 17.00—Перадача для мал. школьнікаў. М. Горкі — «Дзяцінства Ільі». 18.00—Літаратурная перадача. 18.15—Канцэрт папулярнай музыкі. 19.30—Канцэрт твораў рускіх кампазітараў. 20.15—Лекцыя ў дапамогу вывучаючым марксізм-ленінізм — «Сталыпінская рэакцыя». 21.05—Мантаж оперы Кюі — «Капітанская дочка». 22.20—Літаратурная перадача. Караленка — «Лес шуміць». 22.50—Канцэрт з твораў заходне-еўрапейскіх кампазітараў.

Ст. РВ-85

17.30—Перадача для дзяцей на яўр. мове — «Жыццё школы». 18.15—Перадача на тэму «Работа жывёлагадоўчай фермы — удзельніка Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўкі». 18.30—Канцэрт. Новыя беларускія народныя песні заходніх абласцей БССР.

22 МАЯ, ЧАЦВЕР

Ст. РВ-10

06.07—П'еса Янкі Купалы — «Паўлінка. 10.00—Перадача для мал. школьнікаў — А. Талстой «Залаты ключык або прыгоды Бураціна (частка 2-я). 11.00 — Лекцыя з цыкла — «Гісторыя СССР»: «Уздым рабочага руху перад першай імперыялістычнай вайной (1912—1914 гг.). 17.00—Канцэрт для дзяцей — «Знаёмства з ударнай групай інструментаў сімфанічнага аркестра». 17.45—Літаратурная перадача. Вершы Лермантава ў перакладзе на беларускую мову. 18.15—Канцэрт. Яўрэйскія народныя песні. 19.30—Даклад намесніка Наркамфіна БССР тав. Антанішына на тэму «Савецкія пазыкі — магутны сродак фінансіравання сацыялістычнага будаўніцтва». 19.45—Перадача для калгаснікаў. 20.00—Аперэта Кальмана — «Сільва».

Ст. РВ-85

17.30—Гутарка на польскай мове — «Выдатны рускі палкаводзец Суавораў». 18.15—Развучванне масавай песні. 20.00—Літаратурная перадача на польскай мове. 20.30—Опера Цікоцкага — «Міхась Падгорны».

АДРАС РЭДАКЦЫІ І ВЫДАВЕЦТВА: Мінск, Савецкая, 49. Тэлефоны: адказны рэдактар — 2-00-00 (камутатар): дадатковы — 102, прыёмная рэдактара — 2-13-52, намеснік адказнага рэдактара 2-51-88, адказны сакратар—2-24-12, намеснік адказнага сакратара — 2-13-53, сакратарыят — 2-08-30. Аддзелаў: загадчык партыйнага аддзела — 2-18-46, літработнікаў — 2-13-56, загадчык аддзела прапаганды і агітацыі — 2-51-89, загадчык эканамічнага аддзела — 2-39-55, сельгасгрупа—2-13-99, пакой літработнікаў—3-13-60, аддзел рабселькораў і пісем працоўных — 2-18-85, заг. выдавецтва — 2-13-58, бухгалтэрыя выдавецтва і аддзел аб'яў — 2-08-44, выпускаючы—2-47-68, карэктарская— 2-18-57.

У2276. Друкарня газеты «Звязда». К., М., Ш.